

TẶNG MỘT VÀNG TRẮNG

Tập Truyện Thơ Thiên
Tâm Minh Ngô Tăng Giao
Diệu Phương xuất bản 2004

---o0o---

Nguồn

<http://thuvienhoasen.org>

Chuyển sang ebook 08-08-2009

Người thực hiện :

Nam Thiên - namthien@gmail.com

[Link Audio Tại Website http://www.phatphaponline.org](http://www.phatphaponline.org)

Mục Lục

- 01 - Tặng Một Vàng Trắng
- 02 - Những Hạt Đậu Biết Nhảy
- 03 - Thân cây mọc nghiêng
- 04 - Ném sỏi xuống giếng
- 05 - Sợi tơ oan nghiệp
- 06 - Nước mắt người tu hành
- 07 - Nắng Mưa Là Bệnh Của Trời
- 08 - Trái tim bình yên
- 09 - Mẹ Quán Thế Âm
- 10 - Cô lái đò
- 11 - Người khách trọ
- 12 - Con nhện
- 13 - Tu ngồi - Tu nằm
- 14 - Một LY trà
- 15 - Ngọc trên đường bùn
- 16 - Vây sao !
- 17 - Tuân Lời
- 18 - Nếu yêu, hãy yêu công khai
- 19 - Thiếu từ tâm
- 20 - Sóng Lớn
- 21 - Một ông Phật
- 22 - Đường lầy
- 23 - Thiên sư và Mẹ
- 24 - Lời mẹ khuyên
- 25 - Tim ta cháy như lửa
- 26 - Tụng kinh

- 27 - Giọng nói của hạnh phúc
- 28 - Không nước, không trăng
- 29 - In kinh
- 30 - Ngủ lúc ban ngày
- 31 - Trong cõi mộng
- 32 - Kẻ cướp đi tu
- 33 - Đúng và sai
- 34 - Họa sỹ tham lam
- 35 - Ông Phật mũi đen
- 36 - Người cho nên cảm ơn
- 37 - Cửa thiên đường
- 38 - Bắt giam tượng Phật.
- 39 - Chiến sỹ nhân đạo
- 40 - Con đường hầm
- 41 - Trong tay định mệnh
- 42 - Sát sinh
- 43 - Chế ngự con ma
- 44 - Học im lặng
- 45 - Lãnh chúa đàn độn
- 46 - Cải hóa thật sự
- 47 - Phát đạt thật sự
- 48 - Không làm, không ăn
- 49 - Tri âm, tri kỷ
- 50 - Đến thời phải chết
- 51 - Đối thoại thiền
- 52 - Đạo mát nửa đêm
- 53 - Dạy điều tối cao
- 54 - Không vướng mắc
- 55 - Thiền viện yên lặng
- 56 - Thiền của Phật

---o0o---

01 - Tặng Một Vàng Trắng

Thiền sư cất túp lều tranh
Một mình ẩn dật tu hành rùng sâu
Thị thành xa lánh từ lâu
Tâm hồn thanh thản, đạo mầu kiên trinh.

Một đêm đầy ánh trăng thanh
Thiền sư lên núi dạo quanh ngắm trời
Bóng hăng vằng vặc muôn nơi
Thiên nhiên, vạn vật chơi vui ảo huyền
Giữa vùng thanh tịnh thần tiên
Sư bừng khai ngộ thấy liền được ra
"Tự tính bát nhã" thặng hoa
Từ lâu tiềm ẩn cao xa trong người
Chính là trí tuệ tuyệt vời
Thấu nhìn đạo lý, việc đời thật chân.

*

Thiền sư hoan hỷ vô ngần
Vội vàng rảo bước về am tu hành
Nào ngờ khi tới lều tranh
Nhìn vào thấy trộm viếng mình bên trong
Loay hoay lục lợi lung tung
Có chi quý giá mà mong kiếm tìm,
Tội thay cho kẻ nghèo hèn
Tay không thất thểu muôn phiền bước ra
Vô tình chạm mặt sư già,
Thật ra sư đã về nhà từ lâu
Đứng ngoài nán ná chẳng vào
Sợ làm cho trộm chột đầu giật mình.
Trộm vừa ra khỏi lều tranh
Thiền sư cầm sẵn một manh áo choàng
Cà sa cũ kỹ ó vàng
Hiền từ lên tiếng, dịu dàng, thiết tha:
"Con từ xa tới thăm ta
Lều tranh nghèo mạt, thật là tiếc thay!
Trời khuya, gió lạnh heo may
Nào ta còn có gì đây làm quà
Chỉ còn manh áo cà sa
Tặng con kỷ niệm gọi là chút thôi!"
Nói xong sư mỉm nụ cười
Nhẹ choàng tấm áo lên người trộm kia,
Ngỡ ngàng chẳng biết nói chi
Trộm bèn lầm lũi ra đi vội vàng.

Nhìn theo sư khế thờ than:
"Lòng ta cảm thấy vô vàn héo hon!
Ước gì tặng được cho con
Vàng trắng rực rỡ trên non đê mê này!"
Trăng khuya phô sắc đẹp thay
Sáng tươi, tinh khiết, tròn đầy, sạch trong
Nhìn thêm thanh thoát cõi lòng
Núi rừng cảnh vật chập chùng thênh thang
Ánh trăng tỏa thật dịu dàng
Sáng soi đều khắp non ngàn nơi nơi
Tượng trưng tự tính con người,
Tiếc thay trộm lại buông lời tâm mình
Mắt mờ bởi bóng vô minh
Chạy theo dục vọng thường tình nhân gian
Như trăng trên đỉnh non ngàn
Bỗng nhiên che phủ bởi làn mây đen
Thật là bất hạnh vô biên
Còn đâu sáng suốt mà tìm hướng đi!
Còn đâu ánh sáng lương tri
Phá tan tăm tối u mê thân mình!

*

Hôm sau vừa rạng bình minh
Thiền sư thức dậy, quả tình ngạc nhiên
Nhận ra áo cũ để bên
Món quà đêm trước vừa đem tặng người
Nay người hoàn trả lại rồi
Cà sa ngay ngắn xếp nơi cạnh mình,
Thiền sư vui vẻ thật tình
Hoa lòng nở rộ, lặng thính mỉm cười,
Bước ra ngắm cảnh núi đồi
Thiền sư khe khẽ nói lời thiết tha:
"Kẻ đáng thương, đáng xót xa
Cuối cùng ta tặng được quà cho người
Một vàng trắng sáng tuyệt vời
Sáng nơi trần thế, rạng nơi tâm người!"

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huệ dịch)

---o0o---

02 - Những Hạt Đậu Biết Nhảy

Làng kia có một lão bà
Sống đời làm lữ, cửa nhà đơn côi
Chồng con đều đã qua đời
Bà nhờ mảnh đất nhỏ nơi sau nhà
Quanh năm trồng đậu bán ra
Kiếm ăn sinh sống cho qua tháng ngày,
Đời bà khổ cực lắm thay
Gian truân từ nhỏ tới nay nhiều bề
Biết là nghiệp chướng nặng nề
Bà mong chuộc tội xưa kia của mình.
Thấy bà quyết chí tu hành
Có người hiểu đạo thương tình giúp ngay
Dạy câu thần chú linh thay
Giải trừ nghiệp chướng lâu nay chát chồng
Đây lời đức Quán Thế Âm:
"Án Ma Ni Bát Mê Hồng. Chớ quên!"
Lòng tin bà rất vững bền
Nhưng không biết chữ, lại thêm tuổi già
Thật là tội nghiệp cho bà
Miệng luôn lầm nhảm cố mà nhập tâm
Lời Bồ Tát Quán Thế Âm,
Nhưng khi về đến trước sân nhà mình
Thì bà lại nhớ lầm thành:
"Án Ma Ni Bát Mê Hành". Hại thay!

*

Tuy sai, bà lão nào hay
Tội ngày cứ tụng câu này mãi thôi,
Để thêm khích lệ lòng người
Bà bày hai chén trước nơi mặt mình

Một thời đầy những đậu nành
Chén kia bà lại để dành trống không,
Mỗi câu thần chú đọc xong
Bà đem một hạt đậu trong chén đầy
Bỏ qua bên chén không này
Dần dần cho đến lúc đầy mới ngưng,
Rồi làm ngược lại nhiều lần
Đọc kinh, chuyển đậu, với tâm chân thành
"Án Ma Ni Bát Mê Hành",
Ba mươi năm thoáng trôi nhanh trong đời
Dù kinh sám hối sai lời
Lão bà cứ tụng, lòng thời thiết tha.

*

Một ngày linh ứng hiện ra
Đậu kia tự động nhảy qua chén rồi
Mỗi khi bà tụng dứt lời
Chẳng cần chờ đến tay người đem sang.
Lòng bà mừng rỡ ngập tràn
Nghĩ mình tu thật đúng đường! Tốt thay!
Công lao sám hối lâu nay
Khổ kia chấm dứt! Nghiệp này tiêu tan!
Bà thêm phấn khởi vô vàn
Tối ngày tụng niệm lại càng thêm hăng.

*

Một hôm có vị cao tăng
Du hành đây đó, đi ngang qua làng
Ngang lều lụp xụp tồi tàn
Nhà sư chợt thấy hào quang rạng ngời
Toả ra rực rỡ tuyệt vời
Khiến sư kinh ngạc, ngỡ người nghĩ suy
Chắc rằng trong túp lều kia
Có người đắc đạo trọn bề chân tu.
Sư bèn dừng bước vân du
Ghé vào thăm hỏi, nào ngờ thấy đâu
Gặp mình bà lão bạc đầu

Không còn ai khác, trước sau mình bà.
Tò mò, sư hỏi cho ra:
"Bà tu kinh sách nào mà linh thay?"
Lão bà thành thật tỏ bày:
"Tôi đây chữ nghĩa có hay chút nào
Nói chi kinh sách tôi cao
Cả đời chuyên tụng một câu tâm thành
'Án Ma Ni Bát Mê Hành'
Câu kinh sám hối tụng quanh miệt mài."
Sư nghe tiếc nuối thở dài:
"Câu bà vừa đọc lầm sai vô ngàn
Đúng lời đức Quán Thế Âm
'Án Ma Ni Bát Mê Hồng' từ xưa!"
Lão bà nghe nói sững sờ
Từ lâu lầm lẫn bây giờ mới hay
Bao ngày tụng niệm uổng thay
Ba mươi năm tụng giờ này công toi!

*

Nhà sư từ già đi rồi
Lão bà thay đổi, tụng lời mới nghe
Lòng bà chộn rộn nhiều bề
Khiến cho ý chí dễ gì tập trung,
Đậu thòi chán nản vô cùng
Chẳng còn hứng khởi tụng bưng nhảy qua
Lão bà nước mắt chan hòa
Miệng tuy tụng niệm, xót xa trong lòng
Thế là nước lũ ra sông
Ba mươi năm tụng, uổng công tu hành.
Sư lên gàn đỉnh đồi xanh
Ngoái nhìn lại phía lều tranh bà già
Một vùng u ám bao la
Hào quang nào thấy chói lòa nữa đâu
Giật mình sư khẽ than mau:
"Thôi ta gây chuyện khổ đau nữa rồi
Thế là ta lỡ hại người!"
Sư liền quay gót trở lui xuống liền
Tìm về nơi mái lều trên
Gặp bà Phật tử sư bèn nói nhanh:
"Bà ơi cứ tụng tâm thành
'Án Ma Ni Bát Mê Hành' như xưa,

Vừa rồi tôi chỉ nói đùa
Câu bà quen tụng kể như đúng rồi!"

*

Sư từ biệt, trở lên đồi
Lão bà tiếp tục những lời tụng xưa
Lòng vui biết mấy cho vừa
Tiếng kinh sám hối như ru hồn người,
Nhìn kia! Hạt đậu tuyệt vời
Giờ đây lại nhảy theo lời cầu kinh.
Sư lên đến đỉnh non xanh
Ngóai đầu nhìn lại quả tình mừng vui
Hào quang sáng một góc trời
Phát ra rục rờ từ nơi mái lều.

*

Lòng thành giá trị thật nhiều
Nơi người con Phật tin theo đạo màu.

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

03 - Thân cây mọc nghiêng

Con người trên cõi dương gian
Nào ai tránh khỏi cái màn tử vong
Khi đời này chấm dứt xong
Thấy đều ước muốn về trong đất lành
Nơi sạch sẽ, miền tịnh thanh
Khắp vùng cực lạc, an bình mãi thôi.
Có người hỏi đức Như Lai:
"Lòng con luôn mãi hướng nơi đất lành
Hướng về 'tịnh thổ' tâm thành

Mong sau khi chết vãng sanh chốn này
Nhưng con e ngại l?m thay
Gặp khi đột ngột lìa ngay cõi đời
Làm sao niệm Phật kịp thời
Tâm đâu kịp hướng về nơi mong chờ
Lìa dương gian quá bất ngờ
Chẳng còn biết sẽ vò vò về đâu?"

*

Phật nghe xong, khẽ gật đầu:
"Các con chớ có lo âu làm gì
Để ta kể chuyện cho nghe
Chuyện cây thông nọ bên lè rừng xanh.
Cây sinh ra, lớn lên nhanh
Nhưng không mọc thẳng, thân hình lại nghiêng
Mọc nghiêng qua mãi một bên
Có khuynh hướng ngã về miền phía Đông,
Một ngày trời nổi cơn giông
Nếu mà sét đánh cây thông đổ nhào
Cây này sẽ đổ hướng nào?"
Mọi người đều nói đổ vào hướng Đông.
Mỉm cười Phật dạy ung dung:
"Con người cũng giống cây thông vô ngần
Chúng sinh khi sống thành tâm
Hướng về cửa Phật nguyện thà thiết tha
Hướng về 'tịnh thổ' thặng hoa
Thì khi mãn nghiệp lìa xa cõi trần
Dù bất chợt cũng an tâm
Sẽ đi về hướng mình thà ước mơ
Tây phương cực lạc đón chờ!"

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

04 - Ném sỏi xuống giếng

Phật và đệ tử một ngày
Thong dong tản bộ cạnh ngay cánh đồng
Chợt đâu thấy một đám đông
Quây quần làm lễ vô cùng nghiêm trang
Tiễn đưa một kẻ họ hàng
Mới vừa tạ thế trong làng tuần qua.
Bà con thương tiếc xót xa
Mời nhiều tu sĩ về nhà tụng kinh,
Ra đồng làm lễ linh đình
Mong người quá cố vãng sinh an lành.
Thân nhân cầu khẩn tâm thành
Mong cho siêu thoát vong linh người nhà
Tây phương cực lạc chóng qua,
Tiếng kinh cầu nguyện vang xa trên đồng.
Có người thắc mắc trong lòng
Cúi xin hỏi Phật, cầu mong tỏ tường:
"Thưa Thế Tôn, theo lệ thường
Đọc kinh khi có người thương qua đời
Đề mong siêu độ cho người
Đưa phần hồn họ lên nơi Niết Bàn
Mong họ giải thoát dễ dàng
Chẳng hay tác dụng có mang lại gì?"

*

Phật cười, dáng điệu từ bi
Dắt đoàn đệ tử cùng đi băng đồng
Tới ven bờ giếng nước trong
Ngài cầm hòn sỏi ném lòng giếng sâu
Sỏi kia chìm xuống thật mau
Ngài truyền đệ tử cùng nhau quây quần
Đứng quanh miệng giếng thật gần
Phật bèn hỏi: "Nếu thành tâm nguyện cầu
Kinh vãng sinh đọc dài lâu
Sỏi kia có nổi lên mau không nào?"
Cả đoàn đệ tử xôn xao
Ngạc nhiên tự hỏi chuyện sao lạ kỳ
Cùng thưa: "Kính đức Từ Bi

Trên đời đâu có kinh gì giúp ta
Dù tâm thành, dù thiết tha
Đạt dào chú nguyện, chan hòa lòng tin
Đem kinh kệ tụng liên miên
Chẳng làm cho sỏi nổi lên được nào!"

*

Nghiêm trang Phật dạy: "Đúng sao!
Ai khi sống chẳng hướng vào cõi trên
Nơi cực lạc, chốn bình yên
Nơi vùng thanh tịnh, nơi miền sạch trong
Thì khi chết thật khó lòng
Dùng lời kinh kệ mà mong giúp mình
Đưa về 'tịnh thổ' an bình,
Phải nên nhắc nhở chúng sinh xa gần
Kệ kinh chỉ giúp một phần
Chính mình phải giúp bản thân của mình
Khi còn sống phải tu hành
Trái tim hướng nẻo đất lành đừng quên,
Bản thân mình chớ nhận chìm
Xuống lòng nước thăm, xuống miền giếng sâu
Gắng công tu tập đạo màu
Giữ tâm cho kỹ trước sau nhiệt tình
Mới mong có phước vãng sinh
Vào miền 'tịnh thổ' đất lành cực vui!"

*(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)*

---o0o---

05 - Sợi tơ oan nghiệp

Ngày xưa có một anh chàng
Nổi danh độc ác hung tàn gần xa
Hắn tên là Kiện Đà La
Hỏi còn đi học chẳng tha bạn nào

Khấp trường ăn hiếp trước sau
Bạn bè yếu thế buồn rầu khôn nguôi,
Lớn lên hấn phá khắp nơi
Phá trong trường lớp, phá ngoài làng thôn.
Lại thêm háo sát luôn luôn
Các loài gia súc khôn hồn tránh xa
Hấn mà tóm được chẳng tha
Thẳng tay hành hạ thật là thương đau,
Côn trùng, bò sát như nhau
Dù cho nhỏ bé cũng đâu an toàn
Dùng chân hấn dẫm bạo tàn
Con ong, cái kiến nát tan đọa đày.
Kiện Đà La tới một ngày
Giết người mà chẳng gớm tay nữa rồi
Trở thành tên cướp khắp nơi
Bà con thấy hấn tức thời trốn ngay
Kêu nhau tránh nạn khổ này:
"Kìa hung thần đến gieo đây tai ương!"
Thấy thiên hạ khắp xóm làng
Tỏ ra hãi sợ, hấn càng vui thêm
Toàn thân hấn toát ra liền
Một luồng sát khí triền miên lạnh lùng
Chẳng riêng người mới hãi hùng
Cả ma lẫn quỷ đều cùng hoảng kinh.

*

Một ngày dạo cạnh rừng xanh
Nhìn quanh kiếm vật hy sinh bữa này
Kiện Đà La chợt thấy ngay
Nhện kia bò chậm loay hoay bên lề,
Nhện mang bầu nên nặng nề
Chẳng bò nhanh được, dễ gì thoát thân
Khó mà thoát gót tử th?n,
Kìa tên hung ác nhanh chân tới rồi
Định tâm dẫm nát Nhện thôi
Nhện kia run rẩy, rúm người, lẩn quay.
Kiện Đà La thấy hay hay
Niềm vui trong dạ hôm nay chợt về
Hấn tha cho Nhện bò đi,

Nhện mừng thoát chết thảm thê chốn này
Thật là may mắn lắm thay,
Nhện từ khi đó ngày ngày gắng công
Tu hành tinh tấn một lòng
Mong đừng vương kiếp côn trùng mãi thêm
Tu nhiều kiếp! Vững lòng tin!
Một ngày Phật độ Nhện lên Niết Bàn
Nghe kinh thơm, tắm đạo vàng
Thần thông Nhện luyện giỏi giang sau này.

*

Thời gian lần lượt vẫn xoay
Kiện Đà La đến một ngày tàn hơi
Già người, yếu sức, trọn đời
Chết xong bị quỷ kéo lôi đi liền
Đày địa ngục, cột xích xiềng
Một bên móc sắt, một bên vạc dầu
Nhục hình khổ cực đón đau
Dưới tầng mười tám thăm sâu hải hùng,
Đây tầng địa ngục cuối cùng
Dành riêng cho kẻ dữ hung nhất đời.

*

Một hôm địa ngục toi bời
Thảm thê vang vọng tiếng người kêu la
Phật Đà nhìn xuống nhận ra
Tội nhân là Kiện Đà La đọa đày
Thấu soi tiền kiếp trước đây
Hắn tuy hung dữ, có ngày từ tâm
Đã tha cho Nhện một lần
Dù sao cũng đã gieo mầm nhân duyên,
Phật quay sang Nhện kề bên
Dạy nên giúp hắn một phen trọn tình.
Vâng lời Nhện vận sức mình
Nhả tơ thành sợi phun nhanh ra ngoài
Phun từ cao tít cõi trời
Xuống tầng địa ngục dưới nơi tận cùng.

*

Đang trong cảnh khổ não nùng
Kiện Đà La bỗng thấy buông trước mình
Dây tơ ngũ sắc lung linh
Từ trời thông xuống rung rinh đón mời,
Hắn ta mừng rỡ nghẹn lời
Vội vàng chụp lấy đu người leo lên,
Leo lưng chừng tới phía trên
Hắn nghe có tiếng vang rền dưới chân
Cúi nhìn thấy đám tội nhân
Tranh nhau ráo riết leo dần lên dây
Hắn suy nghĩ: "Thật nguy thay!
Sợ tơ mỏng mảnh này đây chẳng bền
Nhiều người bám nặng đứt liền
Sẽ rơi trở lại xuống miền khổ đau!"
Mối lo vừa thoáng trong đầu
Ôm dây hắn vội tụt mau xuống rồi
Tính co chân đạp đám người
Đang đeo phía dưới cho rơi xuống dần,
Nào ngờ vừa mới giơ chân
Sợ tơ ngũ sắc bất thần đứt ngang.
Kiện Đà La vội kêu vang
Kéo theo cả đám kinh hoàng thét la
Cùng rơi xuống chốn thăm xa
Xuống miền địa ngục, lối ra khó tìm.
Phật Đà và Nhện phía trên
Thở dài buông tiếng khi nhìn chúng sinh
Nỗi chìm địa ngục điêu linh
Nghịch xưa chót lở, cực hình khó qua.
Tiếc thay cho Kiện Đà La
Bao nhiêu nghiệp dữ nếu mà chẳng mang,
Lòng sân phút chót dừng vương
Mọi người chắc đã có đường thoát ra.

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

06 - Nước mắt người tu hành

Vị cao tăng đắc đạo rồi
Tính ra thâm thoát nửa đời xuất gia
Tu nơi thiền viện phương xa
Dứt tình quyến luyến quê nhà từ lâu,
Nơi thanh tịnh, chốn thăm sâu
Nhà sư nghiên cứu đạo mầu chuyên tâm
Giờ đây học vấn uyên thâm
Lại thêm phẩm hạnh sáng ngời treo gương
Bao nhiêu đệ tử bốn phương
Tìm sư học đạo, xin nương cửa thiền.

*

Sư truyền: "Thế tục tình riêng
Chớ nên lưu luyến, chớ nên buộc ràng
Mới mong giác ngộ đạo vàng
Giải trừ cố chấp tiềm tàng bản thân
Chỉ khi vượt được nguy nan
Vượt rào tình, dục vô vàn thương đau
Mới mong giải thoát được mau,
Trần gian vạn vật trước sau vô thường!"

*

Một ngày từ chốn cố hương
Có người lặn lội tìm đường ghé ra
Báo tin sư rõ chuyện nhà:
"Con trai độc nhất vừa qua đời rồi
Sau cơn bệnh mấy năm trời!"
Nghe xong tin dữ mọi người xôn xao
Vội vàng đệ tử họp nhau
Bàn xem nên báo tin vào hay không
Ngại sư đau đớn cõi lòng
Vì tình máu mủ dễ hồng bông trôi.
Sau khi bàn thảo hết lời
Cho rằng sư đã xa nơi gia đình
Chẳng còn vương vấn thường tình
Ba mươi năm mãi lánh mình ẩn tu

Chưa hề ra khỏi cổng chùa
Quanh năm thiền định, suốt mùa kệ kinh:
"Tin nhà cứ báo thật tình
Há đâu mà sợ thầy mình bi thương!"

*

Vừa nghe tin dữ cố hương
Nào ngờ thầy lại lệ vương tràn trề
Đau lòng bật khóc nã nê
Chẳng e đệ tử cười chê chút nào,
Mọi người kinh ngạc biết bao
Đâu dè phản ứng thầy sao thường tình
Tưởng thầy hết lụy gia đình
Coi thường câu chuyện tử sinh lâu rồi.
Vây quanh đệ tử im hơi
Thời gian lặng lẽ dần trôi nặng nề,
Chợt đâu có kẻ vội quỳ
Và nêu ra thắc mắc kia hỏi thầy.

*

Thở dài sư khê giải bày:
"Những điều ta dạy hàng ngày sai đâu!
Các con phải nhớ trước sau
Tự lo giác ngộ cho mau thân mình,

Tuy nhiên lợi ích chúng sinh
Các con cũng chớ vô tình mà quên
Bản thân ích kỷ chớ nên
Lo phần mình, cũng lo thêm cho người.
Con người ở khắp mọi nơi
Nếu chưa giác ngộ mà rồi chết đi
Nào đâu giải thoát được chi
Mãi còn quanh quẩn thăm thê luân hồi
Trong vòng sinh tử nổi trôi
Xa bờ giác ngộ, xa nơi Niết Bàn.
Ta đang nhỏ lệ khóc than
Không vì thương tiếc thế nhân thường tình
Mà vì chính đứa con mình

Cũng như muôn vạn chúng sinh xa gần
Chưa hề giác ngộ bản thân
Giờ đây đã vội lìa trần. Thảm thay!
Chính là vì lý do này
Khiến ta thật sự hôm nay đau lòng!"

*

Vây quanh đệ tử nghe xong
Cùng nhau chột hiệu nổi lòng nhà sư
Từ bi, cao cả vô bờ
Tình riêng thế tục bây giờ còn đâu
Thầy là gương sáng nhiệm màu
"Cái ta nhỏ bé" từ lâu sá gì
Bản thân mình có đáng chi
Nên luôn tâm niệm hướng về chúng sinh.

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

07 - Nắng Mưa Là Bệnh Của Trời

Bà già nghèo khổ quá trời
Cùng hai con gái sống đời khó khăn
Hai cô buôn bán kiếm ăn
Suốt ngày vất vả, quanh năm muộn phiền.
Cô con lớn bán nhang đèn
Cho người đi lễ, ở trên cửa chùa,
Cô kia lại bán ô dù
Trước trường học nọ, khách mua không nhiều,
Mẹ con quả thật gieo neo
Long đong kiếp sống, buồn thiu cõi lòng.
Lão bà lo ngại vô cùng
Rối theo thời tiết xoay vòng đổi thay
Luôn gây ảnh hưởng không hay
Khiến bà nghĩ ngợi, lo ngày lo đêm.
Những hôm mưa gió liên miên
Cô con gái lớn nhang đèn ế ngay

Người đi lễ Phật vắng thay
Bà già râu rĩ héo đày ruột gan.
Những hôm nắng đẹp hanh vàng
Cô con gái nhỏ cửa hàng vắng teo
Dù kia ế ẩm. Thêm nghèo!
Bà già lo lắng đủ điều mãi thôi
Trong tâm bà lão rối bời
Não phiền theo với chuyện trời nắng mưa.

*

Một ngày nọ gặp nhà sư
Bà bèn trút hết tâm tư muộn sâu
Nỗi lòng u uẩn bấy lâu,
Sư bèn khuyên nhủ đôi câu chân thành:
"Đôi thay suy nghĩ của mình
Chuyện trời mưa nắng thường tình sá chi
Cuộc đời sẽ hết sầu bi
Sẽ vui hơn nếu nghĩ suy đúng đường!
Hôm nào nắng đẹp phố phường
Trên chùa nhiều khách thập phương ra vào
Bà nên vui sướng biết bao
Nhang đèn bán hết, dạt dào niềm vui!
Hôm nào mưa gió đập vùi
Bà con ngoài phố tới lui ướt người
Hàng dù đất tựa tôm tươi
Thì bà cũng lại sướng vui vô cùng!
Thế là nếu cứ nhìn chung
Bà còn may mắn đáng mừng hơn ai
Vì rằng mưa nắng mặc trời
Hai cô con gái kiếm lời luân phiên!"

*

Sư nói phải, bà lặng yên
Ngẫm ra có lý bà liền theo ngay
Kể từ khi đó hàng ngày
Nghĩ suy theo cách chỉ bày của sư
Niềm vui về ngập tâm tư
Gia đình thoải mái hơn xưa bội phần

Ấm êm, hoan hỷ vô ngần
Mặc cho mưa nắng xoay vần trên người,
Nắng mưa là bệnh của trời
Mặc trời! Bà cứ thanh thoi! Lo gì!
Nội tâm khi chuyển hóa đi
Nhìn đời tốt đẹp, sâu bi chẳng còn!

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

08 - Trái tim bình yên

Tiêu phu vác búa hàng ngày
Leo lên trên núi đốn cây, chặt cành
Về làm củi, bán loanh quanh
Sống đời chất phác, hiền lành, đơn sơ
Cho nên bình thản tâm tư
Chẳng hề lo nghĩ xa như mọi người.
Một hôm kiếm củi đẹp trời
Chàng ta gặp kẻ lạ nơi rừng già
Chặn chàng, trò chuyện gần xa
Tự xưng yêu quái tài ba nhất đời
Tài về "cảm ứng" tuyệt vời
Đoán ra suy nghĩ của người xung quanh,
Con yêu tự mãn khoe mình:
"Lâu nay ta ở rừng xanh thấy buồn
Lần này định xuống làng thôn
Phá cho thiên hạ kinh hồn một phen!"

*

Chàng tiêu phu sợ vô biên
Sợ loài người sẽ cuồng điên chuyển này
Nếu như mình nghĩ gì đây
Mà rồi có kẻ biết ngay lòng mình
Đem ra kể hết sự tình
Bà con lối xóm xung quanh hay liền
Sẽ gây rắc rối, muộn phiền

Tương quan xã hội đảo điên quay cuồng,
Giữa họ hàng, giữa vợ chồng
Đừng mong tơ tưởng, đừng hòng suy tư
Chẳng còn một chút tự do
Chao ơi trần thế loạn to mất rồi,
Nếu con yêu xuống tới nơi
Sống chung chạ với loài người. Nguy thay!

*

Trong lòng thầm nghĩ đến đây
Chàng tiều phu bỗng quyết ngay một điều:
"Ngăn loài quỷ, ch?n giống yêu
Không cho xuống núi gây nhiều loạn ly!"
Anh chàng đang mãi nghĩ suy
Chợt nghe thấy quỷ yêu kia bật cười:
"Cái anh này thật dở hơi
Giờ đang tính kế chặn người nữa sao?
Đừng mong làm chuyện tào lao
Khi ta đã quyết, ai nào cản ngăn!"
Tiều phu kinh hãi nghĩ thầm:
"Quỷ yêu đọc hết ruột gan ta rồi
Thật là nguy hiểm quá trời
Chắc là phải giết nó thôi kéo phiền!"
Chàng vừa loé ý tưởng lên
Thì con yêu quái kia liền hét la:
"Giờ mi lại định giết ta
Sôi gan, cáu tiết nữa à! Ghê thay!
Làm sao chém trúng ta đây
Phía nào định chém ta hay biết rồi
Ta liền né tránh dễ thôi
Làm sao hại nổi người tài như ta!"
Tuy tiều phu nhận rõ ra
Giết tên yêu quái thật là khó khăn
Nhưng gì mình định tâm làm
Quỷ yêu biết trước. Chẳng ăn thua gì!
Nhưng chàng cứ chém bừa đi
Búa này mong chém quỷ kia bay đầu.
Nào ngờ có dễ dàng đâu
Quỷ kia nhảy nhót thật mau lạ kỳ

Né bên này, tránh bên kia
Dường như biết trước búa đi hướng nào.
Loay hoay chẳng biết làm sao
Tiêu ma sức lực, tổn hao tâm thần
Tiều phu mệt mỏi nhủ thầm:
"Giết yêu quái khó bội phần vậy thay
Dù ta gắng hết sức này
Nhờ trời chẳng được! Bỏ tay mất rồi!
Búa kia chém chỉ tổn hơi
Quý yêu đành kệ nó thôi. Sá gì!
Tốt hơn đừng nghĩ ngợi chi
Hãy lo việc kiếm củi kia thường ngày."
Nghĩ xong chàng chợt vui ngay
Tâm nhiều thanh thản! Lòng đầy thanh thoi!
Kệ yêu quái! Mặc chuyện đời!
Quý yêu có mặt chàng thời lờ đi
Búa mang chặt củi lia chia
Chẳng thèm để ý làm chi thêm phiền.

*

Con yêu đâu để chàng yên
Mở lời trêu chọc huyền thuyên ồn ào:
"Chém ta khó trúng làm sao,
Giết ta cũng chẳng dễ nào phải không?
Giờ làm bộ chẳng thèm trông
Gục đầu đón củi để hòng lừa ta!"
Mặc cho yêu quái ba hoa
Tiều phu bình tĩnh, tỏ ra phớt lờ
Chú tâm đón củi hàng giờ
Búa kia từng nhát vung ra rầm rầm
Bỏ cây cỏ thụ ở gần
Chàng làm chăm chỉ, chuyên cần mãi thôi,
Bỏ nhiều, lưỡi búa lỏng rồi
Sút dần khỏi cán chàng thời chẳng hay
Đột nhiên lưỡi búa tung bay
Vèo qua yêu quái, trúng ngay vào đầu.
Con yêu nào có ngờ đâu
Đang cười ha hả tìm câu trêu người
Ai dè lưỡi búa tày trời

Bay qua chắm dứt cuộc đời tình ma
Đập vào đầu, sọ bể ra
Con yêu bỏ mạng, khó mà tránh đi!
Khi thiên hạ nghĩ điều chi
Ruột gan thiên hạ yêu kia biết liền,
Nhưng điều bất trắc chẳng quen
Yêu không phòng bị cho nên tàn đời!
Yêu không đoán được tâm người
Khi tâm người đã thành thối mọi đường
Không chộn rộn, lại kiên cường
Lại luôn thanh thoát, lại thường bình yên.

(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huê dịch)

---o0o---

09 - Mẹ Quán Thế Âm

Dưới chân ngọn núi Phổ Đà
Có chàng đồ tể thật là tệ sao
Hung hăng, nóng nảy, hỗn hào
Sống cùng mẹ góa từ bao lâu rồi,
Anh chàng bất hiếu nhất đời
Lúc say đánh mẹ, mặc người cười chê,
Mẹ hiền lành đủ mọi bề
Nghĩ mình nghiệp chướng nặng nề bản thân
Nên bà sám hối thành tâm
Phụng thờ tượng Quán Thế Âm trong nhà
Quý xin Bồ Tát giúp bà,
Mong con ngộ nghịch rồi ra có ngày
Thoát cơn mê, về đường ngay
Sống cho phải đạo, mai này hồi tâm.

*

Anh chàng đồ tể hằng năm
Thấy người lũ lượt từng đoàn phương xa
Nhân vào ngày vía Phật Bà
Kéo nhau lên núi để mà dâng hương

Nói ai đánh lễ thành tâm
Thấy ngay đức Quán Thế Âm hiện hình,
Ngài nghe thấu mọi âm thanh
Mọi lời khẩn bái chân thành cầu xin
Khi hoạn nạn, lúc muộn phiền
Ngài thời cứu giúp khỏi miền khổ đau.
Chàng nghe, suy nghĩ hồi lâu
Và rồi quyết định mai sau theo đường ...

*

Một năm tới dịp hành hương
Mọi người lên núi, anh chàng theo lên
Đến nơi chàng dạo khắp miền
Động hang chốn nọ, chùa chiền nẻo kia
Nào đâu thấy đáng Từ Bi
Trong lòng thất vọng tính đi về rồi
Chợt chàng thấy mé động ngoài
Có ông hoà thượng râu dài trắng phau
Ngồi thiền định chắc từ lâu
Chàng bèn bước tới, cúi đầu hỏi thăm.
Sư già mở mắt nói rằng:
"Người cần gặp Quán Thế Âm thật à?
Gặp ngài thời dễ lắm mà
Hiện ngài đang đến căn nhà của người
Về ngay sẽ gặp ngài thôi!"
Chàng nghe thắc mắc thốt lời hỏi thêm:
"Quán Thế Âm chẳng dễ tìm
Biết đâu đáng đáp mà nhìn cho ra?"
Thoảng nghe tiếng nói sư già:
"Dễ thôi! Hãy trở lại nhà của người
Khi nào thấy bóng một người
Da mồi, tóc bạc đón người trong nhà
Áo thời mặc trái, lộn ra
Dép thời mang ngược, chính là ngài thôi,
Mau quỳ xuống lạy tức thời
Cúi đầu đánh lễ, mở lời cầu xin
Quán Thế Âm sẽ giúp liền
Tai ương hóa giải, muộn phiền tiêu tan!"
Chàng nghe, hoan hỉ vô vàn

Chào sư. Xuống núi. Vội vàng ra đi
Trăng soi sáng tỏ đường về
Đưa chàng vào lúc nửa khuya tới nhà.

*

Mẹ hiền tội nghiệp tuổi già
Hàng đêm van vái thật là thành tâm
C?u xin đức Quán Thế Âm
Giúp bà cảm hóa dần dần chàng con
Hồi tâm, thờ mẹ cho tròn
U mê, tãm tối chẳng còn như xưa.
Uêm nay im lặng như tờ
Mẹ đang yên giấc, mộng mơ chuyện lành
Chợt nghe đập cửa thành linh
Giật mình trở dậy thật tình lo âu
Con về gieo khổ, gieo sầu
Hồn hào kiếm chuyện thêm đau lòng bà.
Mẹ già hấp tấp chạy ra
Áo ngoài mặc trái thật là lẹ tay,
Dép kia xỏ ngược nào hay
Loay hoay mở cửa đón ngay con vào.
Nhưng kia kỳ lạ làm sao!
Chàng con đồ tể chợt đâu ngăn người
Nhìn hình dáng mẹ một hồi
Rồi quỳ đánh lễ, miệng thời lạy luôn:
"Kính chào đức Quán Thế Âm!"
Mẹ nghe kinh ngạc: "Con làm con ơi!
Mẹ đây chứ phải là ai
Sao con ăn nói làm sai lạ kỳ!"
Chàng bèn cãi: "Chẳng sai chi!
Chính ông hoà thượng núi kia dạy rồi
Bà già áo trái mặc ngoài
Chân đi dép ngược là ngài hiện thân
Là Bồ Tát Quán Thế Âm
Con đây nào có nhận làm bà đâu!"

*

Mẹ nghe con tả dứt câu
Hoàn hồn nhìn lại thấy sao lạ kỳ
Dáng hình mình đúng từng ly
Áo thì mặc trái, dép thì ngược bên
Bà thầm nghĩ chính ơn trên
Quán Thế Âm đã giúp liền rồi đây
Nên bà mạnh miệng mắng ngay:
"Con thường ngộ nghịch, lại hay hung tàn
Phận con bất hiếu vô vàn
Duyên đâu gặp Quán Thế Âm mà cầu
Vị hoà thượng trước động sâu
Chính là Bồ Tát nhiệm mầu hiện thân
Chính là đức Quán Thế Âm
Xót xa thương mẹ, ân cần dạy con
Khuyên con chữ hiếu lo tròn
Không thời quả báo sẽ luôn dữ dần
Từ đây kính mẹ, ăn năn
Ai hơn mẹ quý, ai bằng tình thâm,
Mới gây công đức vô ngàn
Cũng như gặp Quán Thế Âm được rồi!"

*

Mẹ già vừa nói dứt lời
Chàng con đồ tể tức thời ngộ ra
Lương tâm bỗng chốc thăng hoa
Bừng soi ánh đạo, chan hoà lòng nhân
Và rồi thay đổi bội phần
Cuộc đời từ đó tu tâm nhiệt tình
Nổi danh hiếu với mẹ mình
Bỏ nghề đồ tể, chuyên ngành tiểu thương
Tính tình hòa dịu dễ thương
Bà con làng xóm trăm đường ngợi khen.

*(phỏng theo tập truyện văn xuôi
Những Hạt Đậu Biết Nhảy
của Lâm Thanh Huyền, Phạm Huệ dịch)*

---o0o---

10 - Cô lái đò

Ngày xưa có vị tỳ kheo
Cát am sườn núi cheo leo non ngàn
Lánh xa bụi bặm trần gian
Một lòng thiền định, đạo vàng chuyên tu
Nơi đây thanh tịnh bốn mùa
Trăng soi suối ngọc, gió lùa cửa không.
Dưới chân núi có con sông
Có đò đưa khách bèo bồng sang ngang.
Mỗi lần có dịp hạ san
Đề đi hóa độ xóm làng đó đây
Thời sư phải đáp đò này
Con đò độc nhất ngày ngày lại qua,
Lái đò là một lão bà
Tay chèo còn khỏe, tuy già vẫn vui.

*

Một hôm hành khách tới nơi
Ngạc nhiên nào thấy tấm hơi bà già
Thay vào là một dáng hoa
Một cô thiếu nữ mặn mà xinh tươi
Duyên nét mặt, đẹp nụ cười
Hỏi ra mới biết là người phương xa
Tới đây xin với lão bà
Trước là ở trọ, sau là tiếp tay
Giúp bà đưa khách sông này
Bà nhìn người đẹp nhận ngay chẳng từ.

*

Thế rồi trên bến sông xưa
Khách sang đò bồng sớm trưa rộn ràng
Thăm sư, lễ Phật, viếng am
Ngắm phong cảnh đẹp thên thang hữu tình
Ngắm thêm cô lái đò xinh
Dáng người yếu điệu, thân hình thướt tha
Khiến cá lặn, khiến chim sa,
Êm đềm tiếng ngọc, mặn mà lời hoa,

Mái chèo theo cánh tay gà
Lướt trên mặt nước loang ra sóng vàng,
Sóng đưa hành khách sang ngang
Một vùng sông nước mơ màng trắng hoa.

*

Sáng nay sư phải đi xa
Khi sư xuống núi cũng qua đò này,
Tiền đò hành khách nơi đây
Sang sông chỉ phải trao tay một đồng,
Riêng sư khi trả tiền công
Cô đòi sư những hai đồng! Lạ thay!
Ngạc nhiên sư hỏi cô ngay:
"Sao tôi phải trả tiền này gấp đôi?"
Mỉm cười cô khẽ trả lời:
"Sang sông khách đáp đò tôi hàng ngày
Kẻ qua, người lại chôn đây
Nào đâu lạ lắm như thầy hôm nay,
Thầy vừa đáp chuyến đò này
Lại luôn nhìn ngắm tôi ngay từ đầu
Nên thầy phải trả trước sau
Gấp đôi người khác cũng đâu lạ gì!"
Sợ lời thôi, cãi làm chi
Sư đành vội trả phút đi hai đồng.
Chiều về am, phải qua sông
Sư nào dám ngó bóng hồng xinh tươi
Xuống đò ngồi khuất xa rồi
Gầm đầu, cúi mặt xuống nơi lòng đò.
Đò trôi qua bến êm ru
Kỳ này chắc mắm thầy tu hết phiền.
Nào ngờ khi khách trả tiền
Nhận xong cô lái đò liền cảm ơn,
Riêng sư cô khẽ nói thầm:
"Xin thầy trả gấp bốn lần người ta!"

*

Ngạc nhiên sư hỏi cho ra:
"Tại sao buổi sáng tôi qua đò rồi

Cô đòi tôi trả gấp đôi
Nói rằng tôi lỗi vì ngồi ngắm cô,
Chiều nay suốt lúc qua đò
Tôi đâu liếc mắt nhìn cô chút nào
Lòng đò tôi cứ trông vào
Cô đòi gấp bốn! Tại sao lạ đời?"
Nghiêm trang cô lái trả lời:
"Sáng nay thầy chỉ nhìn nơi phía ngoài
Nhìn bằng cặp mắt thường thôi,
Chiều nay thầy lại nhìn tôi toàn phần
Không bằng mắt, mà bằng Tâm
Tâm nhìn khắp cả châu thân trong ngoài
Cớ sao thầy lại kêu nài
Lời tôi nói vậy có sai đâu nào!"

*

Sóng vàng chợt vỗ dạt dào
Sư nghe vừa dứt bỗng đâu bật cười
Hình như đã ngộ thêm rồi
Ngược trông sóng nước êm trôi dập dìu
Quay nhìn cô lái đò xinh
Cô đã biến mất bóng hình còn đâu!
Kể từ ngày đó về sau
Chỉ còn bà lão bạc đầu mà thôi
Mái chèo bà lão ngược xuôi,
Con đò lơ lửng đưa người sang sông.

*(phỏng theo bản văn xuôi trong
Truyện Cổ Phật Giáo)*

---o0o---

11 - Người khách trọ

Một thiền sư rất nổi danh
Lãng du theo đám mây xanh cuối trời
Chân ông in dấu khắp nơi
Một ngày dừng trước lâu đài nhà Vua
Cao sang, đẹp đẽ, nên thơ
Trông vừa vĩ đại lại vừa uy nghi

Thật là tráng lệ kể chi
So cùng tiên cảnh khác gì là bao.
Thiền sư lặng lẽ bước vào
Không hề có lính gác nào ngăn ông
Tiến gần đến trước ngai rồng,
Nhận ra khách quý Vua mừng hỏi thăm:
"Thưa ngài có chuyện chi cần?"
Thiền sư lên tiếng: "Dừng chân cuối ngày
Tôi cần chỗ ngủ đêm nay
Ở trong cái quán trọ này mà thôi!"
Nhà Vua kinh ngạc, trả lời:
"Lâu đài vua chúa là nơi chôn này
Và ta làm chủ nơi đây
Phải đâu quán trọ đêm nay cho ngài!"
Thiền sư bèn nói khoan thai:
"Thế tôi xin hỏi lâu đài trước đây
Ai từng là chủ nơi này
Ai từng cư ngụ bao ngày tháng qua?"
Nhà Vua nói: "Chính cha ta
Cha ta là chủ. Nay xa cõi đời!"
Thiền sư hỏi tiếp: "Vậy thời
Trước cha ngài nữa, ai người chủ đây?"
Nhà Vua gằn giọng đáp ngay:
"Lâu đài, tài sản dựng gậy lâu đời
Chính do ông nội ta thôi
Giờ đây ông cũng xa nơi cõi trần!"
Vừa điềm tĩnh, vừa ân cần
Thiền sư chẳng chút ngại ngần nói luôn:
"Lâu đài là chôn dừng chân
Người đi, kẻ đến cứ lần lượt thôi
Ghé đây ngán ngủi, tạm thời
Đúng là quán trọ như lời của tôi!"

*(phỏng theo bản văn xuôi trong
Truyện Cổ phật Giáo)*

---o0o---

12 - Con nhện

Ngày xưa có một ông sư
Ngồi thiền tinh tấn, rất ư chuyên cần
Nhiều năm tu tập qua dần
Một ngày trong lúc chú tâm ngồi thiền
Trong quán vắng, giữa im lìm
Chợt đâu trước mặt sư liền hiện ra
Một con nhện lớn giăng tơ
Thật là quái dị, thật là hung hăng
Xác thô kệch, thân kình cang
Bò dần về phía sư đang ngồi thiền.
Nhện càng ngày càng to thêm
Đến khi án ngữ khắp trên điện thờ
Khiến sư choáng ngợp tâm tư,
Tám chân con nhện từ từ dang ra
Như là vồ lấy người ta
Ăn tươi nuốt sống khó mà thoát thân,
Nhìn nhau bốn mắt trân trân
Sư thêm ghê sợ, thất thần, hoảng kinh
Sư bèn cố gắng hết mình
Tập trung thiền định tránh hình ảnh kia,
Nhưng bao cố gắng ích chi
Nhện càng hiện rõ, bò đi. Kinh hoàng!
Mở mắt ra, nhện rõ ràng
Khi sư nhắm lại, nhện càng rõ thêm!
Mồ hôi sư toát ra liền
Định thần, niệm Phật liên miên chẳng ngừng.
Nhưng con nhện vẫn lạnh lùng
Bò gần sư mãi, vô cùng hiểm nguy
Như đe dọa, như hăm he
Sư bèn niệm chú chẳng hề ích chi,
Xả thiền, sư đứng dậy đi
Chịu thua con quái vật kia cho rồi.

*

Kể từ ngày đó than ôi!
Nhện kia ám ảnh sư hoài chẳng tha
Sư suy nhược, sư thần thờ

Tới lui đờ đẫn, vào ra bồn chồn
Luôn khổ sở, mãi đau buồn
Sư bèn kể lễ cội nguồn thương tâm
Cho thầy mình ở chùa gần
Rồi sư lên tiếng: "Con cần thẳng tay
Giết cho nhện nọ chết ngay
Mới tu hành được hàng ngày cho yên,
Phải tìm dao bén để bên
Nhện mà xuất hiện con liền đâm luôn!"
Gật gù thầy nói ôn tồn:
"Nếu mà tính toán như con được rồi
Chỉ cần thêm một việc thôi
Lưỡi dao định thọc ngay nơi chốn nào
Con dùng phấn trắng gạch vào
Một hình chữ thập đậm màu, dễ coi
Vậy là tạm đủ lắm rồi,
Chờ hôm sau cố mà ngồi tĩnh tâm
Nhện kia nếu lại đến gần
Mới dùng dao đó để đâm! Muộn gì!"

*

Sư nghe có lý, ra về.
Hôm sau tìm phấn dấu đi, ngồi thiền
Bồn bề vắng lặng, im lìm
Nhện kia lại xuất hiện liền! Dữ thay!
Sư bèn lấy phấn nhanh tay
Nhắm trên bụng nhện gạch ngay làm bằng
Một hình chữ thập rõ ràng,
Mai theo dấu đó sẵn sàng mà đâm.
Xả thiền sư thấy an tâm
Ghé qua thăm viếng thầy lần thứ hai
Đồng thời trình báo cùng ngài
Rằng sư quyết chấm dứt đời nhện kia
Vào ngày mai, chẳng chờ chi.
Thầy bèn lên tiếng: "Mai thì được thôi,
Giờ đây thử vén áo coi!"
Sư nghe thầy nói lòng thời ngạc nhiên
Nhưng tuân lời, vén áo liền
Sững sờ nhìn thấy ngay trên bụng mình

Một hình chữ thập mới tinh
Vẽ bằng phấn trắng rành rành lộ ra
Chính tay mình gạch hôm qua.
Tâm sư bùng ngộ, thăng hoa tức thời!

*

Mới hay chướng ngại ở đời
Tưởng rằng phát xuất từ ngoài, từ xa
Nào ngờ lại chính trong ta,
Tâm ta náo động gây ra muện phiền!

(phỏng theo bản văn xuôi trong
TRUY N CỔ PH T GIÁO)

---o0o---

13 - Tu ngồi - Tu nằm

Ngày xưa có một ông thầy
Tu hành ngồi mãi cả ngày thật cham
Lạ thay thầy chẳng thích nằm
Trụ trì chùa lớn, tiếng tăm vang rền,
Bao nhiêu đệ tử kè bên
Chẳng ai có được cơ duyên trọn đầy
Học theo khổ hạnh của thầy
Ba oai nghi giữ hàng ngày mãi thôi
Chỉ đi, chỉ đứng, chỉ ngồi
Không nằm chi cả. Mọi người gắng theo
Thật là khó biết bao nhiêu
Tuy nhiên đệ tử sớm chiều quản chi.

*

Một hôm có chú sa di
Từ xa lưu lạc xin về đây tu
Và xin ở lại trong chùa
Thầy nghe biểu lộ tâm từ nhận ngay,
Chú xin hầu cận bên thầy
Để hồng học được cái hay đạo mẫu
Hạnh tinh tấn đứng hàng đầu,

Thầy vui chấp thuận! Trước sau đẹp lời!
Nhưng hằng đêm khi thầy ngồi
Suốt cho tới lúc sáng trời, rất chăm!
Thì trò kia cũng cứ nằm
Suốt cho tới sáng, cũng hăng vô cùng!
Thầy lưu ý thấy lạ lùng
Nhưng mà thầy chú cũng không chây lười
Luôn luôn t?nh táo đáp lời
Thầy vừa sai bảo, chú thời làm ngay
Chu toàn bốn phận tốt thay
Thầy đâu có có la rầy trò đâu!
Ông thầy thâm nghi trong đầu
Tiếc cho đệ tử trước sau tận tình
Lại thêm rất mực thông minh
Cứ nằm ý mãi! Tu hành uổng thay!

*

Cuối cùng rồi đến một ngày
Ông thầy phải dạy chú hay biết rằng:
"Chớ nên tu cái hạnh nằm
Nếu tu nằm mãi cũng bằng uổng thôi
Coi chừng thành rắn mất rồi!"
Sa di kính cản trả lời thầy ngay:
"Bạch thầy! Suốt cả năm nay
Nếu thầy ngồi mãi có ngày không xa
Thân hình thầy sẽ biến ra
Cũng thành con cóc thôi mà! Khác dâu!"
Thầy nghe trò nói dứt câu
Tức thời chợt ngộ đạo màu! Lành thay!

(phỏng theo bản văn xuôi trong
TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO)

---o0o---

14 - Một LY trà

Thiền sư tiếp khách đến thăm,
Giáo sư đại học tiếng tăm trong miền
Giáo sư tìm hi?u về Thiền,

Phân ngôi chủ khách đôi bên dùng trà.
Trà thơm được chủ rót ra
Rót đầy ly khách, tràn qua đĩa ngoài
Nhưng thiền sư chẳng đoái hoài
Hai tay nâng ấm miệt mài rót thêm.
Giáo sư thắc mắc ngồi nhìn
Nhịn lâu chẳng được ông liền nói ngay:
"Xin thiền sư hãy dùng tay
Ly trà rót đã tràn đầy rồi thôi!"

*

Thiền sư điềm đàm trả lời:
"Ông nào có khác chi nơi ly này
Sẵn bao ý kiên chất đầy
Sẵn bao suy đoán ở ngay trong đầu
Tôi đem Thiền nói dễ đâu
Làm sao bày tỏ thâm sâu được gì
Lời tôi nói sẽ tràn đi
Trừ phi ông cạn trước ly của mình.

(phỏng theo A Cup Of Tea
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

15 - Ngọc trên đường bùn

Tuy là thầy của Nhật Hoàng
Thiền sư vẫn thích lang thang du hành
Ngài tuy đã rất nổi danh
Vẫn làm khát sĩ đạo quanh khắp vùng.
Một hôm ngài chợt tạm ngừng
Ghé ngôi làng nhỏ trên đường lãnh du
Trời chiều tãm tối âm u
Mưa rơi tầm tã, gió ru lạnh lùng
Thân ngài thấm ướt vô cùng
Dép rơm tơi tả muốn bung đứt rời.
Tại ngôi nhà nhỏ ven đời
Thấy vài đôi dép bày nơi cửa ngoài

Ngài bèn ghé lại tìm người
Hỏi mua dép mới thay đôi cũ này,
Một bà ở tại trong đây
Biểu ngài đôi dép. Lòng đầy xót xa
Thấy ngài thấm ướt tận da
Mời ngài ở lại trú qua đêm dài.
Thiền sư hoan hỉ nhận lời
Cảm ơn gia chủ là người từ bi
Rồi ngài ngồi tụng kinh khuya
Lời vàng vang vọng hương về chúng sinh
Trước bàn thờ của gia đình
Nhang thơm thấm đượm câu kinh nguyện cầu.
Chủ nhà giữ lễ trước sau
Đưa con và mẹ ra chào thiền sư,
Thấy ai cũng nặng ưu tư
Khiến ngài chợt động tâm từ hỏi han.
Chủ nhà kể lễ than van:
"Chồng con cờ bạc miên man tới ngày
Lại thêm rượu uống đến say
Về nhà đánh đập đọa đày vợ con,
Bạc thua vay mượn luôn luôn
Nhiều hôm biến dạng chẳng buồn về đây
Gia đình con khổ lâu nay
Làm sao chấm dứt cảnh này được đây?"
Thiền sư lên tiếng nói ngay:
"Tiện đây ta giúp một tay khó gì
Ít tiền đây hãy cầm đi
Rượu ngon, đồ nhắm mua về cho ta
Rời đi nghỉ, đừng nề hà
Đề ta chờ đợi chồng bà đêm nay!"
Trước bàn thờ khói hương bay
Ngài bèn tĩnh lặng, chấp tay, ngồi thiền.

*

Anh chồng về lúc nửa đêm
Lè nhè lên giọng say mèm hét la:
"Vợ con đâu chẳng đón ta
Đồ ăn thức uống mang ra mau nào!"
Mở cửa ra, đón chồng vào

Thiền sư lên tiếng ngay: "Chào chủ nhân,
Đây đồ uống, đây thức ăn
Ta mua dành sẵn tạ ân gia đình
Rất nhân hậu, rất nhiệt tình
Mời ta tạm trú ẩn mình qua đêm!"
Anh chồng vui vẻ uống thêm
Rồi lăn ra ngủ. Say mèm biết chi!
Thiền sư dào dạt từ bi
Ngồi thiền bên cạnh không gì trách chê.
Sáng sau vừa tỉnh giấc mê
Anh chồng ngỡ ngác chẳng hề nhớ ra
Chuyện chi đã xảy đêm qua,
Anh nhìn ngài hỏi thật là ngạc nhiên
Thấy ngài ngồi kế gần bên
Dáng người thanh tịnh, hương thiền ng?t ngây:
"Ông là ai mà ngồi đây?"
Thiền sư từ tốn xưng ngay tên mình
Rồi ngài kể lại ngọn ngành
Lý do lưu lại gia đình đêm qua.
Tiếng tăm ngài đã vang xa
"Thầy của Hoàng Đế" quả là nổi danh,
Anh chồng xấu hổ thật tình
Ăn năn, xin lỗi chân thành mãi thôi.
Ngài bèn hoan hỷ dạy lời:
"Vô thường vạn vật trên đời chớ quên
Thường ngăn ngủi! Đâu vững bền!
Nếu con cờ bạc triền miên tháng ngày
Lại thêm chè rượu mê say
Tan nhà, nát cửa, đọa đày tâm thân
Kéo theo tất cả thân nhân
Hố kia sa đọa cứ dần lún sâu."
Lời từ thấm đượm nhiệm màu
Khơi nguồn tâm trí từ lâu mê mờ
Anh chồng bừng tỉnh cơn mơ
Đột nhiên khai ngộ, ghé bờ thơm hương.
Cúi đầu thành thật thưa rằng:
"Đại sư dạy đúng. Lời vàng quý thay!
Làm sao con tạ ơn này
Tiếc thay ngài lát nữa đây lên đường
Ân sâu, nghĩa nặng còn vương

Con mang hành lý dậm trường tiễn đưa!"
Thiền sư hoan hỷ vô bờ:
"Nếu con muốn vậy há chờ đợi chi
Chúng ta chuẩn bị cùng đi
Tiễn ta vài dặm còn gì vui hơn!"

*

Cả hai người cùng lên đường
Đi chừng ba dặm tạm ngừng bước chân
Thiền sư nói giọng ân cần:
"Giờ con có thể quay luôn trở về!"
Anh chồng nài nỉ xin đi:
"Thêm năm dặm nữa đâu nề hà chi!"
Khi đi hết năm dặm kia
Anh chồng lại cố năn nỉ tiễn thêm:
"Ồn ngại con thật khó quên
Xin mời dặm nữa trọn niềm thủy chung!"
Tiễn thêm mười dặm vừa xong
Thiền sư thúc giục anh chồng trở lui.
Lòng thanh thản, chí cao vời
Quyết không về nữa! Quyết rời nẻo xưa!
Anh chồng quỳ xuống khẽ thưa:
"Xin theo hầu cận đại sư suốt đời!"

*

Bao nhiêu năm tháng dần trôi
Đại sư nay chẳng còn nơi cõi trần
Anh chồng học đạo chuyên tâm
Trở thành đệ tử thay chân kế thừa
Danh ngài theo gió thơm đưa
Tên ngài đời đặt: "Thiền sư Không Về"
Quyết đi tầm đạo, nặng thề
Không hề quay lại, không hề trở lui.
Đến nay trải đã nhiều đời
Theo ngài học đạo bao người xuất thân.

(phỏng theo Finding A Diamond On A Muddy Road
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES của Nyogen Senzaki và Paul
Reps)

---o0o---

16 - Vậ sao !

Thiền sư tinh tấn tu hành
Cho nên đạo hạnh nổi danh khắp vùng
Bà con ca tụng vô cùng
Ngài nêu gương sáng soi chung cho đời.
Có cô con gái đôi mươi
Trong gia đình nọ ở nơi gần ngài
Nhà buôn thực phẩm kiếm lời
Cô xinh, cô đẹp, mọi người mến thương.
Một ngày tin lạ bất thường
Gia đình khám phá cô đang mang bầu.
Vừa giận dữ, vừa buồn rầu
Mẹ cha cật vấn, cô đâu khai gì
"Ai gây ra cái bầu kia?"
Nín thinh cô chẳng nói chi với nhà,
Mãi sau mới thổ lộ ra:
"Người cha đ?a trẻ chính là thiền sư!"
Gia đình phần nộ vô bờ
Kéo qua mắng nhiếc thầy tu nặng lời,
Thiền sư nghe chuyện xong xuôi
Thản nhiên nói với mọi người: "Vậ sao?"
Thời gian tuôn tựa sóng trào
Và ngày sinh nở đã mau tới rồi,
Sau khi đưa bé ra đời
Gia đình mang tới tận nơi tu hành
Trao thiền sư trẻ sơ sanh:
"Con thầy, thầy nhận! Chớ đành bỏ lơ!"
Thiền sư vào lúc bấy giờ
Bao nhiêu danh dự tiêu ma thăm sâu
Nhưng thản nhiên, chẳng buồn rầu
Dang tay nhận trẻ nào đâu ngại ngần.
Sư săn sóc trẻ tận tâm
Áo quần, sữa uống xa gần kiếm quanh

Thêm đồ dùng trẻ sơ sanh
Hết lòng lo lắng, tận tình curu mang
Thời gian trôi tựa sóng vàng
Một năm trời đã lẹ làng đi qua
Cuốn theo bao nỗi xót xa
Gái kia chịu đựng khó mà được thêm
Từ lâu che dấu nỗi niềm
Khai điều gian dối, lụy phiền, xấu xa
Bây giờ mới tỉnh ngộ ra
Cô bèn thú thật cùng cha mẹ mình
Rằng cô gieo mối oan tình
Đặt điều cho kẻ tu hành trước đây,
Thật ra cha đứa bé này
Là chàng bán cá ở ngay chợ làng.
Lời như sét đánh bâng hoàng!
Mẹ cha cô gái vội vàng tìm sư
Xin sư mở rộng tâm từ
Tha cho gái trẻ tội xưa tà trời,
Vợ chồng hỏi hận lỗi lời
Vu oan giá họa vào nơi cửa thiền,
Xin đem đứa trẻ về liền,
Thiền sư ưng thuận, an nhiên mỉm cười
Khi trao trẻ đến tay người
Thiền sư chỉ khẽ thốt lời: "Vậy sao?"

(phỏng theo Is That So?
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

17 - Tuân Lời

Thiền sư thuyết pháp nổi danh
Người nghe ngoài những thiền sinh trong trường
Còn thêm người khắp bốn phương
Tông này, phái nọ tìm đường ghé đây.
Ngài không giảng giải, trình bày
Những câu kinh điển lâu nay nói nhiều
Hay lời uyên bác cao siêu

Mà ngài chỉ nói những điều thiết thân
Phát ra từ chốn thâm tâm
Khiến người nghe giảng muôn phần cảm thông
Nghe xong thấm tận cõi lòng,
Người nghe càng lúc càng đông tìm về.

*

Một thầy tu khác phái kia
Khi hay rõ chuyện tức thì nổi sân
Tỏ ra bực bội vô ngần
Vì bao đệ tử theo chân người ngoài
Bỏ thầy đi, chẳng đoái hoài,
Tìm thiền sư để nghe bài giảng hay.
Ông thầy tu cao ngạo này
Một ngày ghen tức dâng đầy tâm tư
Qua thiền viện tìm thiền sư
Muốn cùng biện luận ganh đua tranh tài.
Thầy qua lớn tiếng chê bai:
"Này ông nhà giáo giảng bài thiền kia
Hãy ngừng lời một chút đi,
Những người thần phục ông thì dễ thôi
Nói gì họ cũng nghe lời,
Ta đây thời khác, không đời nào nghe
Ta coi ông chẳng đáng chi
Trở tài sai khiến ta đi xem nào!"

*

Thiền sư nói giọng ngọt ngào:
"Nếu ông muốn vậy hãy vào gần đây!"
Thầy tu kiêu hãnh khua tay
Lấn người quanh đây tiến ngay vào phòng,
Thiền sư cười nói ung dung:
"Hãy sang bên trái phía trong cho gần!"
Thầy tu tự mãn vô ngần
Bước sang phía trái ngại ngần gì đâu.
Chợt thiền sư lại nói mau:
"Không! Ta nói chuyện cùng nhau dễ dàng
Phía bên phải, hãy bước sang!"
Thầy tu vênh váo lẹ làng chuyển qua.

*

Thiền sư lúc đó hiền hòa
Nói tuy nhỏ nhẹ nhưng mà quyền uy:
"Thấy không ông! Nào khó chi!
Ta đưa mệnh lệnh ông thì theo ngay
VẬY ông hoà nhã lắm thay
Bây giờ ngồi xuống chỗ này! Lặng yên!
Lắng nghe ta giảng về Thiền!"

(phỏng theo Obedience
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

18 - Nếu yêu, hãy yêu công khai

Hai mươi tăng và một ni
Cùng nhau tụ hội chốn kia tu thiền
Thiền sư giảng dạy trang nghiêm
Thiền sinh học tập ngày đêm chuyên cần.
Ni cô sắc đẹp tuyệt trần
Dù đầu xuống tóc, áo quần đơn sơ,
Tăng sinh vài vị thần thờ
Trộm yêu nét mặt, thầm mơ dáng hình
Một người mạnh dạn tỏ tình
Gửi cô một lá thư xanh hẹn hò
Mong sao được gặp riêng cô,
Nhận thư cô cứ làm lơ im lìm.
Hôm sau vừa dứt buổi thiền
Thầy xong bài giảng. Cô liền đứng lên
Quay đầu nói rất tự nhiên
Với người đã gửi thư trên cho mình:
"Sư huynh nếu quả thật tình
Yêu tôi say đắm không đành nín câm
Lòng còn vương vấn bụi trần
Giờ đây xin cứ lại gần ôm tôi!"

(phỏng theo If You Love, Love Openly
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

19 - Thiếu từ tâm

Xưa kia tại nước Trung Hoa
Có một bà lão tỏ ra nhân từ
Tận tình săn sóc một sư
Hai mươi năm giúp ngài tu hành thiền
Nào là thiền thất dựng lên,
Nào là cơm nước thường xuyên hàng ngày.
Một hôm bà nảy ý hay
Xem thầy tiến bộ lâu nay thế nào
Bà bèn tìm một cô đào
Dục tình sôi nổi biết bao tiếng đồn
Bà đề nghị cùng cô luôn
Hãy tìm cơ hội đến ôm ông thầy
Rồi sau đó hỏi ông này:
"Bây giờ tính chuyện chi đây cùng làm?"
Cô đào liền đến tìm thăm
Gặp sư cô vội sấn lấn vào lòng
Cứ ve vuốt, chẳng ngại ngùng
Lẳng lơ ướm hỏi khơi dòng tình xuân.
Nhà sư nào ngại sa chân
Trả lời thơ mộng thêm phần văn hoa:
"Một cây cổ thụ mọc ra
Vươn trên tảng đá rừng già mùa đông
Đá lạnh lẽo, cây kiêu hùng
Còn đâu lửa ấm mà mong mà chờ!"

*

Cô đào về gặp bà già
Những gì sư nói kê ra ngọn ngành
Bà già nổi trận tam bành
La lên giận giữ: "Thôi đành công toi!
Hai mươi năm phục vụ người
Cơm bung, nước rót chào mời uống đi!"

Dù ông không đếm xỉa chi
Nhu cầu và đòi hỏi gì của cô
Dù không giải thích thêm cho
Cái tình cảnh của riêng cô nhiều bề,
Dục tình ông chẳng ham mê
Chẳng hề đáp ứng, không hề vắn vơ
Ít ra phải có lòng thương
Phải nên biểu lộ một đường từ tâm!"
Nói xong chẳng chút ngại ngần
Bà liền đến đốt thảo am của thầy.

(phỏng theo No Loving-Kindness
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

20 - Sóng Lớn

Anh chàng Đại Lãng thuở xưa
Có tài đô vật rất ư tuyệt vời
Lại thêm sức mạnh hơn người,
Khi trong nội bộ ngay nơi viện nhà
Lúc thi đấu phô tài ra
Quả là vô địch, vượt xa cả thầy,
Nhưng mà kỳ lạ lắm thay
Ra ngoài công chúng chàng hay thẹn thùng
Rụt rè, nhút nhát vô cùng
Nên khi thi đấu lại thường hay thua
Mặc dù tài nghệ có thừa
Chàng vì lẽ đó suy tư muộn phiền
Muốn tìm về chốn cửa thiền
Mong thiền sư giúp mạnh thêm tinh thần.
Duyên đâu may mắn vô ngần
Có thiền sư nọ dừng chân chốn này
Trong thiền đường nhỏ gần đây,
Chàng đô vật vội tìm ngay thăm thầy
Thành tâm cung kính trình bày
Ưu tư trở ngại lâu nay đủ điều.

*

Thiền sư nghe chuyện, đăm chiêu
Chợt ngài nghĩ tới sóng triều biển khơi:
"Tên con Đại Lãng đầy thôi
Nghĩa là Sóng Lớn cao vời đại dương,
Tôi nay ở lại thiền đường
Trong chùa thanh tịnh, dâng hương, nguyện cầu
Rồi ngồi thiền định thật lâu
Tập trung tư tưởng trước sau kiên trì
Nghĩ mình là ngọn sóng kia
Phẳng phẳng cuốn tất cả đi dễ dàng,
Chẳng là đồ vật bình thường
Tính tình nhút nhát, thẹn thùng như xưa
Cứ như vậy mà trầm tư
Thời con sẽ chẳng bao giờ còn thua,
Trở thành đồ vật thượng thừa
Trên toàn đất nước khắp mùa đua tranh."
Thiền sư vào nghỉ sau màn
Anh chàng đồ vật đêm thanh ngồi thiền.

*

Một mình suy tưởng triền miên
Cho mình là sóng nơi miền biển xa,
Nào đâu dễ mường tượng ra
Nghĩ suy tản mạn thật là khó khăn.
Rồi chàng cố gắng dần dần
Tập trung tư tưởng xoay vần một nơi
Tạo ra cảm giác tuyệt vời
Mình là ngọn sóng trùng khơi bạc đầu
Êm đêm từng lớp trước sau
Mênh mông mặt nước đuổi nhau xô bờ
Liên miên tiếp nối hàng giờ
Lướt theo cánh gió nhẹ đưa chập chùng.
Đêm khuya khoắt, cảnh mịt mù
Từ từ gió chuyển bão bùng khắp nơi
Gió miên man, sóng toai bờ
Trùng dương xao động, biển khơi thét gào

Đêm dần qua, sóng càng cao
Cuốn theo muôn vật trôi vào biển xa,
Trên bàn thờ để giữa nhà
Sóng lôi theo cả bình hoa trung bày
Cùng bao tượng Phật nơi đây
Dập dình sóng bạc cuốn ngay theo dòng,
Khi trời chưa rạng vùng đông
Sóng dâng chìm ngập mênh mông phủ đầu
Thiên đường nhìn ch?ng thấy đâu
Thênh thang tứ phía một màu đại dương.

*

Sáng ra rực rỡ muôn phương
Thiền sư bước tới thiền đường chợt vui,
Chàng đô vật hãy còn ngồi
Môi chàng thoáng nở nụ cười thần tiên
Trầm tư, mặc tưởng, tọa thiền
Cõi lòng thanh thoát, não phiền tiêu tan.
Vỗ vai, ngài nói cùng chàng:
"Bây giờ con đã hết mang muợn sầu
Còn gì trở ngại nữa đâu
Con là sóng lớn bạc đầu dâng cao
Cuốn phăng mọi vật dễ sao
Sóng trôi cuộn cuộn ai nào cản chân!"

*

Chàng đô vật vững trong tâm
Ngay ngày hôm đó dự phần đua tranh
Thắng kỳ thi đấu quang vinh,
Kể từ trận đó nổi danh như cồn
Giữ ngôi vô địch luôn luôn
Trên toàn nước Nhật ai hơn nổi chàng.

(phỏng theo Great Waves
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

21 - Một ông Phật

Hai thiên sư là bạn thân
Tính tình trái ngược muôn phần khác nhau,
Một ngài giữ giới trước sau
Không hề nhấp giọt rượu nào trên môi
Khi ăn luôn đúng giờ thôi
Dám đâu bữa bái "phi thời" bữa nao.

*

Một ngài khác biệt biết bao
Chẳng hề giữ giới chút nào! Lạ thay!
Đói lòng tìm cách ăn ngay
Còn khi buồn ngủ dù ngày hay đêm
Ngả lưng đánh một giấc liền
Việc đời gác bỏ, nào phiền lìa xa
Ngài dạy Triết thật tài ba
Trong trường đại học hoàng gia vùng này.

*

Thiên sư giữ giới hôm nay
Nhân kỳ rảnh rỗi thăm ngay bạn mình
Ghé thiền viện, lúc vô tình
Thấy người bạn quý nổi danh đang ngồi
Gật gù nhấp rượu trên môi
Đón mình bằng tiếng chào mời xã giao:
"Chào sư huynh! Ngọn gió nào
Đưa đường đón gót huynh vào chốn đây?
Cùng tôi cạn chén rượu này
Rượu tình, rượu nghĩa men say thêm nồng!"
Thiên sư giữ giới buồn lòng
Trả lời đồng dạc: "Tôi không rượu chè
Tu hành giữ giới mọi bề
Lưỡi này chẳng đụng rượu kia! Đừng mời!"
Thiên sư phá giới cả cười:
"Ai không uống rượu cuộc đời buồn trôi
Đâu còn là một con người!"
Thiên sư giữ giới nghe rồi nổi sân:

"Rượu làm say, chớ nên gần
Rượu gây độc hại tâm thần biết bao
Vì tôi chẳng thích uống vào
Mà sư huynh nói nghe sao lạ đời
Bảo tôi không phải là người
Nếu mà như vậy tôi thời là chi?"
"Là ông Phật chứ là gì!"
Thiền sư phá giới cạn ly, trả lời.

(phỏng theo A Buddha
truyện văn xuôi trong 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

22 - Đường lầy

Hai nhà sư nọ một ngày
Đang đi bỗng gặp khúc lầy chắn ngang
Lại thêm mưa gió phủ phàng
Bộ hành qua lại khó sang qua đường.
Ngay nơi khúc rẽ bờ mương
Có cô gái nọ dễ thương vô cùng
Áo choàng, khăn lụa, đai lưng
Nước da trắng trẻo, hình dung mỹ miều
Đường lầy cản bước chân Kiều
Mưa mùa thêm ngại, trời chiều thêm lo,
Một sư vội đến giúp cô
Hai tay nhắc bổng qua bờ bên kia:
"Đi nào! Cô bé chờ chi?"
Giúp xong sư bình thân đi tiếp đường.
Sư thứ hai chẳng nói năng
Bước theo làm lũi, lòng vương muện phiền.

*

Khi trời vừa phủ màn đêm
Hai sư đã tới trước thềm chùa kia
Dừng chân vào nghỉ canh khuya,
Sư thứ hai thấy khó bề nín thính
Bèn lên tiếng, giọng bất bình:

"Cứ theo giới luật tu hành đặt ra
Phép đâu gần gũi đàn bà
Nhất là con gái mặn mà, trẻ trung
Thật là nguy hiểm vô cùng
Anh làm như vậy xem chừng khó coi
Thế làm phạm giới luật rồi
Chúng mình tu sĩ, chuyện đời chớ vương!"

*

Nhà sư giúp kẻ qua mương
Mỉm cười, cất tiếng thân thương trả lời:
"Cô ta tôi bỏ lại rồi
Bỏ ngay khi vượt qua nơi đường lầy
Bỏ từ chỗ đó, chiều nay!
Anh mang cô đến tận đây cơ à?"

(phỏng theo Muddy Road
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

23 - Thiền sư và Mẹ

Ngài giờ là một thiền sư,
Cha ngài từ thuở già từ trần gian
Ngài còn đang ở đạo tràng
Học thiền, tắm gội ánh vàng Thế Tôn,
Mẹ già lâm cảnh cô đơn
Cho nên ngài phải kè luôn bên bà
Luôn trông kỹ, chẳng rời xa
Lúc vào tịnh thất, khi ra thiền đường,
Mẹ con quán quýt thân thương;
Riêng nơi tu viện chừ tăng quây quần
Mẹ ngài không thể ở gần
Nên ngài cất một thảo am cho bà
Ngay trong vùng cũng không xa
Tới lui chăm sóc, vào ra đỡ đàn.
Kiếm tiền sinh sống độ thân
Ngài nào quản ngại nhận phần chép thuê

Chép kinh kệ, luyện tay nghề
Lo sao cho mẹ mọi bề được yên.
Ngài thường đi chợ làng bên
Mua cho mẹ cá, đâu phiên hà chi,
Người ta mai mỉa cười chê:
"Ông thầy phá giới, còn gì tu thân!"
Ngài nghe nhưng chẳng quan tâm
Tuy nhiên mẹ lại vô ngần buồn đau
Thấy con mang tiếng biết bao
Vì mình ăn mặn, ai nào cảm thông.
Sau cùng mẹ quyết một lòng
Theo con nương chôn "cửa Không" an lành
Ăn chay, xuống tóc, tu hành
Con tu mẹ cũng trở thành ni cô.

*

Thiền sư thích nhạc vô bờ
Ngón đàn thầy đã dạy cho nhiều người,
Mẹ ngài đàn cũng biết chơi
Nhiều đêm thanh vắng ngoài trời sáng trăng
Mẹ con hứng chí hoà đàn
Tiếng đàn trầm bổng âm vang nhịp nhàng.
Một đêm có khách đi ngang
Dừng chân nghe tiếng nhạc vàng vắng xa
Lòng cô xúc động chan hoà
Cô mời ngài đến thăm nhà đêm sau
Mong nghe đàn giữa canh thâu,
Nhận lời chơi nhạc ngài đâu ngại ngần.
Ít ngày ngài gặp giữa đường
Cám ơn cô gái chẳng vương ý gì,
Người ta chê nhạo cười chê:
"Sư quen gái đứng đường! Kỳ lạ thay!"

*

Thiền sư rời mẹ một ngày
Đi xa diễn thuyết, đó đây thỉnh mời
Vài tháng sau về tới nơi

Mới hay tin mẹ qua đời vừa đây,
Báo tin ngài rõ khó thay
Xa xôi cách trở ai hay chốn nào
Người quen chẳng biết tính sao,
Đúng ngày tang lễ ngài vào kịp bên
Thiền sư bước đến lặng yên,
Rồi dùng thiền trượng gõ lên quan tài
Người ta nghe tiếng của ngài:
"Mẹ ơi! Con mẹ về nơi đây rồi!"
Thay cho mẹ ngài trả lời:
"Con về mẹ cảm thấy vui vô cùng!"
Tự ngài lại cất tiếng mừng:
"Mẹ ơi! Con cũng vui không kém gì!"
Quay qua người đứng quanh kia
Thiền sư nói: "Chẳng còn chi phải chờ
Lễ tang tốt đẹp vô bờ
Thi hài chôn cất, thế là xong xuôi!"

*

Thiền sư sống đến già đời
Tháng năm chồng chết tuổi trời thật mau
Biết mình chẳng sống thêm lâu
Ngài kêu đệ tử họp vào sáng nay
Nói rằng đến buổi trưa này
Là ngài viên tịch! Từ đây vắng ngài!
Ngài dâng hương, khói chơi vui!
Trước di ảnh mẹ và người thầy xưa
Ngài bèn viết một bài thơ
Tâm tư dàn trải trên tờ giấy hoa:

"Trong năm mươi sáu năm qua
Sống cho tốt đẹp đời ta góp phần
Lang thang khắp nẻo dương trần
Tiếng mưa giờ chẳng còn ngân rì rào
Mây đang trôi khuất tầng cao
Trăng tròn xuất hiện trên bầu trời xanh"

*

Các môn đệ đứng vây quanh
Tiễn thầy bằng tiếng tụng kinh nguyện cầu.

*(phỏng theo Shoun And His Mother
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reys)*

---o0o---

24 - Lời mẹ khuyên

Ngài là một vị thiền sư
Kiêm luôn học giả đã từ lâu nay
Giỏi về chữ Phạn lắm thay.
Khi còn niên thiếu thường hay đăng đàn
Trở tài thuyết giảng giỏi giang
Cho đồng môn khắp đạo tràng cùng nghe.

*

Thời gian trôi, tiếng đồn về
Mẹ ngài bèn gửi thư đi cho ngài:
"Con ơi! Mẹ nghĩ kỹ rồi
Hiển mình cho Phật, cho nơi đạo mầu
Con chưa đạt được tốt đâu
Vì con còn muốn lao xao nhiều bề
Trở thành 'từ điển biết đi'
Thành 'từ điển sống' thỏa thê tiếng đời,
Dù con thuyết giảng cho người
Muôn câu uyên bác, muôn lời cao xa
Để rồi thiên hạ ngợi ca
Vinh quang, danh dự ngấm ra đáng gì.
Hãy mau dứt cái trò hề
Ngung đi diễn thuyết! Quay về tĩnh tu!
Giữ cho lắng đọng tâm tư
Hành thiền trong chốn thâm u xa vời
Vào thiền viện, lánh bụi đời
Về vùng tĩnh lặng khuất nơi non ngàn
Hiển dưng tất cả thời gian
Chuyên tu thiền định cho an tâm mình

Có như vậy mới đạt thành
Đỉnh cao chứng ngộ chân tình cầu mong!"

(phỏng theo A Mother's Advice
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

25 - Tim ta cháy như lửa

Thiền sư là người đầu tiên
Đặt chân đến viếng thăm miền Mỹ Châu
Ngài tuyên bố đã từ lâu:
"Tim ta bùng cháy khác đâu lửa hồng
Nhưng mắt ta lại lạnh lùng
So cùng tro nguội cũng không khác gì!"
Ngài nêu một số nội quy
Hàng ngày quyết chí thực thi mọi bề:
- Sáng ra trước lúc đắp y
Đốt hương thơm ngát và đi ngồi thiền
- Giờ ăn, giờ ngủ chớ quên
Đúng thời quy định phải nên thực hành
Ăn điều độ, đủ cho mình
Không ăn đến mức mặc tình thoả thê.
- Tác phong chẳng đổi thay chi
Lúc đang tiếp khách hay khi một mình.
- Giữ gìn lời nói chân thành
Nói gì phải quyết thực hành mãi thôi.
- Một khi cơ hội đến rồi
Chớ nên hờ hững buông trôi lỡ làng,
Khi hành động nghĩ kỹ càng
Suy tư chín chắn, vội vàng làm chi!
- Để cho quá khứ trôi đi
Không nên tiếc nuối những gì đã qua,
Hướng về phía trước mặt ta
Tương lai sẽ tới, mở ra đón chào.
- Tỏ ra thái độ anh hào
Không hề sợ hãi, không nao núng lòng

Nhưng luôn có trái tim nồng
Thương yêu như của tuổi hồng, trẻ thơ.
- Đêm về lúc ngủ coi như
Giấc này là giấc thiên thu, cuối cùng.
Sáng ra khi tỉnh giấc nồng
Hãy mau tức khắc xa giường chiếu ngay
Như là vứt bỏ đôi giày
Dùng lâu, hư cũ, cần thay thế rồi!

(phỏng theo My Heart Burns Like Fire
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

26 - Tụng kinh

Bác nông dân rất thiết tha
Đi mời tu sỹ về nhà tụng kinh
Cầu cho vợ được siêu sinh
Vợ yêu khuất núi, gia đình nhớ nhung.
Khi tu sỹ tụng kinh xong
Bác bèn ướm hỏi với lòng hoài nghi:
"Phước do lời tụng kinh kia
Vợ tôi chẳng biết hưởng gì được chẳng?"
Mỉm cười tu sỹ nói rằng:
"Tụng kinh lợi ích sẽ mang tốt lành
Lợi cho bác gái đã đành
Còn cho tất cả chúng sinh hữu tình!"
Bác nông dân chột lạng thỉnh
Rồi lo ngại hỏi: "Tụng kinh phước nhiều
Vợ tôi hưởng được bao nhiêu
Theo như thầy nói những điều mới đây
Chúng sinh chung hưởng phước này
Sẽ giành sẽ giật hết ngay phước rồi
Vợ tôi yếu đuối, thua người
Hưởng chi công đức của lời cầu kinh,
Thầy ơi! Thầy có thương tình
Xin thầy chỉ tụng cho mình bà thôi!"
Ôn tồn tu sỹ trả lời:

"Người con Phật phải sống đời từ bi
Lòng tham, tự ngã dẹp đi
Quyết tâm hồi hướng phân chia phước lành,
Tụng kinh công đức tạo thành
Hiển dăng cùng khắp chúng sinh muôn loài!".

*

Bác nông dân ngấm nghĩ hoài
Sau khi nghe kỹ được bài giảng trên
Cuối cùng bác khẽ thốt lên:
"Lời thầy vừa dạy quả nhiên tốt lành
Nhưng xin thầy hãy nể tình
Trừ ra một kẻ gian manh, xấu tòi
Đó là hàng xóm của tôi
Bất lương, hung bạo, lắm lời xưa nay,
Xin thầy loại hẳn ra ngay
Đừng chia phước báu khi thầy tụng kinh
Đừng cho hẳn hưởng an bình
Loại ra khỏi đám chúng sinh của thầy!"

(phỏng theo Reciting Sutra
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

27 - Giọng nói của hạnh phúc

Thiền sư nọ lúc quy tiên
Cạnh nơi thiền viện trang nghiêm của ngài
Có người mù sống lâu đời
Bây giờ mới kể với người chung quanh:
"Tôi mù từ lúc mới sinh
Quen nghe giọng nói quanh mình mà thôi
Nào đâu nhìn thấy mặt người
Cho nên tôi phải nhờ nơi tai mình
Chỉ nghe giọng, chẳng thấy hình,
Để suy tâm tính chúng sinh ở đời..."

*

"Thông thường một kẻ mở lời
Chúc mừng người khác tôi thờ lảng nghe,
Nào mừng hạnh phúc tràn trề
Nào mừng cuộc sống muôn bề thành công,
Bề ngoài nghe vậy thoả lòng
Tôi nghe thêm được bề trong lặng thầm
Ẩn sâu xa, ẩn ngấm ngầm
Bao lời ghen tị vô ngân vọng ra..."

"Khi nghe kẻ nọ xót xa
Chia buồn, thương tiếc như là thành tâm
Vớ người bất hạnh xa gần,
Tôi nghe thoáng vọng đôi phần sướng vui
Chút gì mãi nguyện trong lời,
Mới hay kẻ đó ngoài thời xót thương
Nhưng bên trong lại vui mừng
Như là sắp hưởng chia phần gì chẳng..."

*

"Tuy nhiên phải nói rõ rằng
Tai tôi kinh nghiệm đã hằng bao lâu,
Riêng thiền sư giọng trước sau
Luôn luôn thành thực ai đâu sánh cùng.
Người hạnh phúc, ngài chúc mừng
Giọng ngài hoan hỉ vang lừng thiền môn,
Người đau khổ, ngài chia buồn
Giọng ngài hiền muộn như tuôn mạch sầu!"

(phỏng theo The Voice Of Happiness
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

28 - Không nước, không trăng

Ni cô quyết chí học Thiền
Đã bao năm tháng triền miên qua rồi
Thiền sư giảng dạy hết lời
Tốn công nhưng kết quả thời thấy đâu.
Sau cùng tới một đêm thâu

Mặt trăng sáng tỏ trên đầu rùng thưa
Cô đi gánh nước về chùa
Cái thùng xô cũ đong đưa vai người
Nan tre làm giỏ bọc ngoài
Nào ngờ gió yếu, đáy thời đứt ngang
Thế là nước đổ tràn lan
Cô ngay lúc đó ngỡ ngàng ngộ ra.
Lòng ni cô chợt thảng hoa
Làm thơ lưu niệm, chan hoà niềm vui:

"Cái thùng xô cũ quá rồi
Giỏ nan bọc phía bên ngoài yếu thay
Cuối cùng đáy đứt, rơi ngay
Không còn có nước voi đầy lòng xô
Và trăng kia cũng lu mờ
Không còn trăng sáng lững lờ nước trong!"

(phỏng theo No Water, No Moon
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

29 - In kinh

Có người rất ái mộ Thiên
Cho nên quyết chí tìm tiền in kinh
Dù gian khó vẫn tiến hành
Dù cho tốn kém lòng thành khắc ghi.
Vượt đèo lội suối ông đi
Quyên tiền khắp nẻo sá chi thân mình,
Tìm người thiện cảm, nhiệt tình
Góp phần công đức in kinh cúng dường,
Bạc tiền Phật tử mười phương
Cúng nhiều cúng ít ông thường coi ngang
Cám ơn những tấm lòng vàng
Với lời quý trọng luôn bằng như nhau.

*

Mười năm thấm thoát trôi mau
Ông gom tiền đủ, bắt đầu in kinh,
Nào ngờ nạn lụt thành linh
Nước sông năm đó dâng nhanh ngập tràn
Bà con đói khổ than van
Mùi lòng trước cảnh lâm than quanh mình
Bao tiền quyên để in kinh
Ông đem cứu đói chúng sinh trong vùng.
Hết tiền ông chẳng ngại ngừng
Bắt đầu quyên lại vô cùng hăng say,
Vài năm sau chợt buồn thay
Tai ương bệnh dịch lan đầy khắp nơi
Bà con hoạn nạn kêu trời
Thấy bao cảnh khổ, ông roi lệ sâu
Bao tiền quyên góp bấy lâu
Ông mang ra giúp há đâu ngại ngần.

*

Thế rồi ông lại quyết tâm
Ra công quyên góp một lần thứ ba,
Hai mươi năm nữa trôi qua
Lần này ý nguyện nở hoa nhiệm màu
Quyên tiền bạc, đạt yêu cầu
Ông in kinh để dài lâu cho đời
Một bộ kinh rất tuyệt vời
Thơm lừng hương Đạo, rạng soi ý Thiên
Và trong tu viện khắp miền
Kinh kia tàng trữ lưu truyền mãi thôi.

*

Biết bao thế hệ qua rồi
Người già nói lại cho đời hậu sinh
Rằng: "Xưa ông có công trình
Kinh thơm ba bộ hoàn thành trước sau
Tuy rằng hai bộ kinh đầu
Vô hình nhưng lại thấm sâu cõi lòng
Tâm từ tỏa ngát không trung
So ra vượt bộ sau cùng biết bao!"

(phỏng theo Publishing The Sutras
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

30 - Ngủ lúc ban ngày

Sáu mươi một tuổi vừa qua
Thiền sư ngài đã lìa xa cõi đời
Hoàn thành sự nghiệp tuyệt vời
Một kho giáo pháp hơn người biết bao
Công phu, quý giá, lớn lao
Các thiền sư khác ai nào sánh ngang.
Giữa mùa hè nắng chang chang
Cho nên đệ tử ngài thường mệt thay
Thiếp đi ngủ lúc ban ngày
Dù ngài hay biết chẳng rầy, chẳng la
Riêng ngài thời chẳng lơ là
Không hề chênh mảng, tỏ ra khác người.

*

Khi ngài mới tuổi mười hai
Đã từng học những đề tài cao siêu
Nghiêng về triết lý rất nhiều
Học câu giáo pháp, học điều suy tư.
Người ta kể lại chuyện xưa
Một ngày mùa hạ, nắng trưa oi nồng
Ngài còn nhỏ tuổi vô cùng
Năm lẫn trên đất độ chừng phút giây
Thiếp ngay vào giấc ngủ ngày
Khi thầy ngài mới rời đây ra ngoài,
Ba giờ êm ả dần trôi
Khẽ ru cậu bé êm xuôi mộng vàng
Khi tỉnh dậy, còn mơ màng
Nghe chân thầy bước tiếng vang gần kề
Tỉnh ngòi lên chẳng kịp chi
Thế là cậu bé nằm lì biết sao
Chấn ngang ngưỡng cửa ra vào,
Chợt nghe thầy nói thì thào bên tai:

"Ta xin lỗi nhé, con ơi!"
Khi thầy nhẹ bước qua người cậu ta
Coi trò như khách phương xa
Một người khách quý ghé qua chốn này.
Kể từ buổi đó đến nay
Trò kia còn dám ngủ ngày nữa đâu!

(phỏng theo Sleeping In The Daytime
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

31 - Trong cõi mộng

Học trò nọ của thiền sư
Kể rằng thầy thích ngủ trưa mỗi ngày
Khi trò hỏi đến chuyện này
Thì thiền sư nói là: "Thầy ngủ trưa
Để đi vào cõi mộng mơ
Và tìm hầu chuyện người xưa đó mà,
Giống ông Khổng Tử nhà ta
Cũng thường ưa thích tà tà ngủ trưa,
Nói rằng khi ngủ mộng mơ
Gặp nhiều bậc thánh đời xưa tuyệt vời
Sau khi ông tỉnh giấc rồi
Kể cho đệ tử nghe lời thánh nhân!"

*

Một trưa trời nóng vô ngần
Học trò mệt mỏi tâm thần ngủ say
Khi thầy hay biết chuyện này
Thầy la: "Thói xấu ngủ ngày chẳng nên!"
Học trò bèn chống chế liền:
"Chúng con vừa ghé thăm miền mộng mơ
Giống ngài Khổng Tử thời xưa,
Gặp bao vị thánh bất ngờ! Vui thay!"
Thiền sư bèn vặn hỏi ngay:
"Vậy thì các thánh nhân này nói sao?"
Một trò cung kính thưa mau:

"Các ngài bậc thánh từ lâu nhiều tài
Dạy điều ích lợi cho đời,
Chúng con nhân dịp lựa lời hỏi thăm
Rằng thầy có ghé đây chăng
Nhất là trưa nắng chói chang giữa hè,
Các ngài mới nói cho nghe
Trước sau thầy chẳng có hề ghé đây!"

(phỏng theo In Dreamland
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

32 - Kẻ cướp đi tu

Bóng đêm vừa phủ ngang đời
Trong chùa im lặng sư ngồi tụng kinh
Một tên cướp bất thành linh
Tay cầm vũ khí, lặng thinh, lén vào
Tới bên sư mới chìa dao
Đòi sư lập tức phải trao bạc tiền:
"Tiền không đưa, mạng chẳng yên
Tôi đưa sư gặp tổ tiên chuyện này!".
Sư bèn nói: "Hãy im ngay
Tiền trong ngăn kéo thò tay thấy liền,
Để ta yên, chớ làm phiền
Chớ nên náo động, lấy tiền rồi đi!"
Coi như chẳng có chuyện chi
Sư bèn tụng tiếp kinh kia đều đều
Một hồi sau sư khẽ kêu:
"Nhớ mà dành lại ít nhiều cho ta
Để chùa đóng thuế đó mà
Ngày mai tiền hết chùa ta sẽ phiền!".
Cuồm luôn gần hết số tiền
Cướp kia vội vã chuồn liền đi ngay
Sư nói thêm: "Anh bạn này,
Miệng nên cảm tạ khi tay nhận quà!"
Cảm ơn gia chủ qua loa
Nhanh chân cướp lẫn mau ra khỏi chùa.

*

Vận xui theo cánh gió lùa
Cướp kia sa lưới! Vào tù! Kêu than!
Trời nào dung dưỡng kẻ gian!
Cướp bèn thú tội liên quan tới chùa.
Chức quyền vội thỉnh mời sư
Đến làm nhân chứng thực hư tỏ bày.
Sư từ tốn khẽ nói ngay:
"Riêng phần tôi thấy người này vô can
Không hề trộm cướp gian tham
Tiền này do chính tôi mang biếu người
Và người cũng đã ngỏ lời
Cám ơn nồng nhiệt khi tôi tặng quà!"

*

Sau khi mãn hạn tù ra
Anh chàng cướp nọ tìm qua viếng chùa
Giữa vùng thơm ngát hương từ
Chàng quỳ hứa với thiền sư tâm thành
"Xa nghiệp ác, tạo duyên lành"
Xin làm đệ tử tu hành từ đây.

(phỏng theo The Thief Who Became A Disciple
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

33 - Đúng và sai

Mùa thiền định và an cư
Nơi tu viện của thiền sư năm này
Bao nhiêu đệ tử về đây
Cùng nhau tu học với thầy, đua tranh,
Chẳng may trong đám học hành
Có người tính xấu nảy sanh lòng tà
Cho nên trộm cắp xảy ra

Anh chàng bị bắt khó mà chối quanh.
Mọi người trình báo ngọn ngành
Rồi cùng đề nghị đuổi anh chàng này:
"Kẻ gian phải trục xuất ngay!"
Nhưng thiền sư chẳng ra tay nặng nề
Làm lơ chẳng đuổi chàng về
Mọi người thâm lặng trách chê ông thầy.
Vài tuần mới thoáng qua đây
Anh chàng lại bị bắt ngay nữa rồi
Lại đi trộm cắp của người
Lần này thầy cũng buông xuôi mặc tình,
Các môn sinh rất bất bình
Xúm nhau đề nghị thầy mình thẳng tay
Đuổi tên phạm tội đi ngay
Kéo mang tiếng xấu chôn đây tu hành
Nếu mà thỉnh nguyện bất thành
Thầy không giải quyết ngọn ngành cho xuôi
Mọi người sẽ bỏ đi thôi
Thiết chi ở lại bên người bất lương.

*

Thiền sư đọc khiếu nại xong
Thầy bèn triệu tập vòng trong vòng ngoài
Nói cùng đệ tử đôi lời
Thơm lòng hương đạo, rạng ngời từ tâm:
"Các con sáng suốt vô ngần
Khôn ngoan nhận thức, chẳng cần nhờ ai
Biết hay dở, biết đúng sai
Dù đi nơi khác tu thời dễ thay!
Chỉ riêng có đệ tử này
Đáng thương vì vẫn còn đầy u mê
Đúng sai, hay dở đôi bề
Dễ gì phân biệt, không hề nhận ra
Nếu mà thầy đuổi anh ta
Thời ai dạy dỗ, thật là buồn thay!
Cho nên thầy giữ anh này
Tìm cơ giáo hóa điều hay, điều lành
Dù các con có bất bình
Bỏ đi nơi khác thầy đành lòng thôi!"

*

Thiền sư vừa dạy dứt lời
Trên khuôn mặt kẻ một thời tham lam
Đằm đìa lệ chảy hai hàng
Như tuôn rửa sạch máu gian thuở nào!

(phỏng theo Right And Wrong
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

34 - Họa sỹ tham lam

Vùng kia có một ông tăng
Giỏi nghề họa sỹ nên thường vẽ thuê
Tiền công tính đắt khỏi chê
Khách hàng trả trước, khó bề thiếu ông
Mọi người vì thế đồng lòng
Đặt ông danh hiệu khắp vùng truyền lan:
"Nghệ nhân bản tiện, tham lam"
Ông nghe nhưng chẳng để tâm muộn phiền.

*

Một hôm có khách ghé tìm
Cô nàng kỹ nữ bạc tiền giàu sang
Cô mời họa sỹ tài năng
Đến nhà cô vẽ, chẳng màng tiền công
Đòi bao nhiêu cũng trả ông
Miễn là thực hiện cho xong tranh này
Vẽ luôn trước mặt nàng đây
Vì cô đãi khách quý ngày hôm nay.
Thuận lòng họa sỹ đến ngay
Nét tranh phượng múa rồng bay tài tình
Vẽ xong đòi trả công mình
Giá tiền tác phẩm hoàn thành thật cao.
Cô nàng nào tiếc tiền đâu
Trả công sòng phẳng rồi sau thốt lời
Mĩa mai nói với mọi người:

"Nghệ nhân này vốn ham nơi bạc tiền
Tranh tuy phô nét thần tiên
Tâm hồn lại chỉ là miền tanh hôi
Bùn lầy, nhơ bẩn mãi thôi
Uáng gì triển lãm cho người ngắm xem!"
Cô nàng khinh bỉ nói thêm:
"Tranh này chỉ đáng vẽ trên mảnh quần!"
Nói xong cô chẳng ngại ngần
Yêu cầu họa sỹ tới gần một bên
Chia quần ra bảo vẽ lên
Vẽ thêm bức khác ngay trên quần nàng.
Rất thần nhiên, chẳng bẽ bàng
Ung dung họa sỹ nói rằng: "Được thôi!
Miễn là cô trả cho tôi
Tiền công để vẽ gấp đôi tranh thường!"
Cô nàng chế giễu cười vang:
"Giá nào cũng trả! Chẳng màng tốn hao!"
Vẽ tranh xong, nhận giá cao
Nghệ nhân bình thần cúi chào, ra đi.
Mặc cho quan khách cười chê
Rằng mình tham bạc! Sá chi tiếng đời!

*

Thời gian lặng lẽ dần trôi
Về sau thiên hạ truyền lời mới hay
Tâm hồn họa sỹ đẹp thay
Chứa chan hỷ xả! Đong đầy từ bi!
Bạc tiền ngài kiếm được kia
Nhằm đem thực hiện những gì ước mong:
- Một là nạn đói quanh vùng
Thường gây bao cảnh tang thương tiêu điều
Người giàu chẳng giúp kẻ nghèo
Cho nên ngài phải chứa nhiều lương khô
Dấu nơi kín đáo trong kho
Phòng khi khẩn cấp giúp cho đồng bào.
- Hai là đường sá hư hao
Khó khăn qua lại từ bao lâu rồi
Khách hành hương ở khắp nơi
Viếng chùa, lễ Phật thốt lời than van

Ngài cần tiền để sửa sang
Trợ duyên gieo rắc đạo vàng uyên thâm.
- Ba là ngài ước nguyện thâm
Xây ngôi thiền viện để dâng tặng thầy,
Thầy ngài khuất núi mới đây
Tấm lòng đệ tử thầy hay biết gì,
Nay tuy thầy đã ra đi
Ngài mong tiếp tục mọi bề cho xong.
Ba nguyện ước, một tấm lòng!
Sau khi thầy góp tiền xong đủ rồi
Thực hành ý nguyện êm xuôi
Thầy tu họa sỹ tức thời lìa xa
Chẳng còn phô nét tài hoa
Quẳng đi bút cọ, tìm ra am thiền
Ẩn mình núi thẳm thiên nhiên
Ngát hương giải thoát! Xa miền nhiễm ô!

(phỏng theo The Stingy Artist
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

35 - Ông Phật mũi đen

Ni cô quyết chí tu hành
Cầu tìm giác ngộ lòng thành thiết tha
Nên cô nhờ thợ tạc ra
Một pho tượng Phật thật là uy nghi
Dát thêm vàng, đẹp kể chi
Cô mang tượng Phật luôn đi theo mình.
Nhiều năm lạng lẽ trôi nhanh
Ni cô ôm tượng du hành khắp nơi
Thế rồi một buổi đẹp trời
Cô dừng chân sống trong ngôi đền thờ
Êm đềm, nhỏ bé, nên thơ
Ẩn sâu thôn dã, khuất xa thị thành.
Trong đền tượng Phật xếp quanh
Mỗi bàn một tượng phân ranh rõ ràng
Ni cô cũng đặt tượng vàng

Lên bàn thờ nhỏ giữa hàng đầu tiên
Rồi cô muốn đốt hương lên
Để mà tụng niệm ở bên Phật vàng,
Sợ hương thơm sẽ tràn lan
Bay sang Phật khác nơi bàn kế bên
Cô dùng phễu chụp phía trên
Khiến cho khói chỉ bốc lên một đường
Chui vào ống phễu, thơm lừng
Đến ngay mũi tượng Phật vàng mà thôi.
Thời gian vẫn lặng lẽ trôi
Một ngày nhìn lại, than ôi dị kỳ!
Khói lên theo ống phễu kia
Làm cho mũi Phật xấu đi mất rồi
Phật vàng mũi lại đen thui!

(phỏng theo Black-Nosed Buddha
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

36 - Người cho nên cảm ơn

Ngài thiền sư ở vùng kia
Thiền sinh theo học kéo về quá đông
Nhưng thiền viện lại ít phòng
Tu hành do đó vô cùng khó khăn
Cần thêm phòng học, phòng ăn
Mở mang cơ sở thêm phần khang trang
Thiền sư vì thế cần vàng
Cần nguồn tài chính sửa sang thiền viện mình.
Một nhà buôn nợ nhiệt tình
Nghe tin xây cất, chân thành hiến dâng
Tặng thiền sư một số vàng
Gồm năm trăm lượng, vô vàn lớn lao,
Thiền sư bình thản nhận vào
Nhưng ngài không có tiếng nào nói thêm
Khiến nhà buôn rất ngạc nhiên
Vì người thời đó sống liền một năm
Chỉ cần ba lượng đủ ăn

Nay nhà buôn tặng năm trăm lượng vàng
Mà thiền sư chẳng ngó ngang
Chẳng hề cảm tạ, bẽ bàng lắm thay!
Nhà buôn bèn nhắc khéo ngay:
"Những năm trăm lượng trong đây tặng ngài!"
Thiền sư từ tốn trả lời:
"Vâng, ông đã nói với tôi vậy rồi!"
Nhà buôn nhấn mạnh mãi thôi:
"Mặc dù giàu có nhưng tôi nghĩ rằng
Món tiền năm trăm lượng vàng
Thật là khoản lớn cúng dường thiền môn!"
Thiền sư điềm tĩnh hỏi luôn:
"Ông chờ tôi nói cảm ơn chuyện này?"
Nhà buôn: "Vâng! Nên vậy thay!"
Thiền sư lên tiếng nói ngay: "Sai rồi!
Khi cúng dường, khi biếu ai
Chính người tặng phải mở lời cảm ơn!"

(phỏng theo The Giver Should Be Thankful
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---oOo---

37 - Cửa thiền đường

Có chàng chiến sỹ thuở xưa
Tìm qua thăm hỏi thiền sư một lời:
"Thiền đường, địa ngục đôi nơi
Thực chẳng hay chỉ nói chơi đặt bày?"
Ngài bèn lên giọng hỏi ngay:
"Anh là ai vậy? Tới đây làm gì?"
Cửa thiền vang tiếng chàng kia:
"Tôi là hiệp sỹ chuyên nghề kiếm cung!"
Ngài nhìn, hỏi lại chán chường:
"Anh là hiệp sỹ? Nghe dường lạ sao
Chẳng hay những giới chức nào
Thuê anh hộ vệ tào lao thế này
Mặt anh trông giống ăn mày
Chuyên đi hành khất, thường hay xin tiền!"

Nghe xong chàng giận nổi điên
Vừa toan rút kiếm ngài liền nói mau:
"Anh mà cũng có kiếm sao?
Kiếm này sao cắt được đầu của ta
Kiếm trông cùn lụt quá mà
Dùng làm vũ khí thật là thảm thay!"
Ngay khi chiến sỹ thò tay
Rút ra cây kiếm, mặt đầy hung hăng
Thiền sư cất tiếng oang oang
"Cửa vào địa ngục rộn ràng mở ra!"
Anh chàng vừa mới nghe qua
Trong tâm bùng nổ đóa hoa nhiệm mầu
Ngộ lời giáo huấn thâm sâu
Vội vàng tra kiếm vào bao tức thì
Mặt rạng rỡ, vẻ uy nghi
Cúi đầu đánh lễ hướng về thiền sư.
Ngài bèn cất tiếng hiền từ:
"Cửa thiên đường mở đón chờ thế nhân!"

(phỏng theo The Gates Of Paradise
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

38 - Bắt giam tượng Phật.

Nhà buôn vác nặng trên vai
Bông gòn tất cả năm mươi cuộn hàng
Trời gay gắt, nắng chang chang
Chàng bèn ghé lại bên đường nghỉ chân
Dưới pho tượng Phật ở gần
Bóng râm toả mát, trước sân chùa làng.
Hiu hiu gió thổi nhẹ nhàng
Đường xa mỗi mệt khiến chàng ngủ luôn
Khi bừng tỉnh mới hoảng hồn
Bao nhiêu hàng hóa không còn kê bên
Chàng đi trình báo ngay liền
Nhờ tay giới chức thẩm quyền tìm ra.
Quan toà mở cuộc điều tra

Rồi tuyên: "Thủ phạm chắc là tượng thối
Chính pho tượng Phật trộm rồi,
Thay vì chăm sóc cho đời bình an
Nào ngờ tượng lại gian tham,
Trong khi chờ xử hãy giam tượng này!"
Toà truyền khiêng tượng vào ngay
Để trong toà án chờ ngày xử phân,
Thế là dân chúng xa gần
Kéo nhau một đám theo chân tượng vào
Tò mò chen lấn lao xao
Chờ xem toà xử, chuyện sao lạ đời!

*

Toà bèn nhóm họp tức thời
Quan toà trách mắng đám người xôn xao:
"Cả gan cười nói ồn ào
Nơi đây toà án có sao giỡn đùa
Nên toà phạt để cho chừa
Phạt tiền cùng với phạt tù chẳng nương
Một khi đến chốn công đường
Phải nghiêm trang! Chớ khinh thường quan trên!"
Đám đông tạ lỗi vang rền
Mong quan tha thứ dân đen lần đầu.
Quan bèn rộng lượng phán mau:
"Lần này phạt vạ! Lần sau tù đầy
Nhưng trong kỳ hạn ba ngày
Mọi người đều phải nộp ngay cho toà
Bông gòn, một cuộn, mới tha
Nếu không toà chẳng bỏ qua án tù!"
Bà con xả gánh âu lo
Mỗi người một cuộn nộp cho quan tòa.
Bông gòn lần lượt nộp ra
Cuộn hàng mất trộm người ta thấy liền
Kẻ gian lộ diện, lộ tên,
Lái buôn bị trộm thật hên vô vàn
Thâu hồi đầy đủ số hàng,
Những bà con khác được mang trở về

Bông mình nộp phạt trước kia
Nhờ pho tượng Phật mọi bề êm xuôi!.

(phỏng theo Arresting The Stone Buddha
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

39 - Chiến sỹ nhân đạo

Đội quân cả một sư đoàn
Có lần tập trận rộn ràng vùng kia
Sỹ quan đặt bộ chỉ huy
Ngay trong thiền viện uy nghi cận kề,
Thiền sư chăm sóc mọi bề
Lệnh cho nhà bếp mỗi khi dọn bàn:
"Phần ăn của các sỹ quan
Dọn cùng một món ta ăn hàng ngày!"
Đơn sơ thay! Thanh đạm thay!
Khiến cho vì thế mà gây buồn lòng.
Các sỹ quan giận vô cùng
Họ thường được liệt vào tầng lớp trên
Được tôn kính! Hưởng ưu tiên!
Sao giờ không có đặc quyền chút chi,
Sỹ quan bèn cử người đi
Gặp thiền sư để hỏi về chuyện trên:
"Thiền sư sao lại chóng quên
Chúng tôi chiến sỹ sống bên sa trường
Xả thân chiến đấu vẻ vang
Hy sinh tính mạng bảo toàn quốc gia
Sao ông lại chẳng nhớ ra
Đề mà đối đãi khác xa hơn người!"
Thiền sư nghiêm giọng trả lời:
"Các ông chiến sỹ dễ thời quên mau
Chúng tôi tu học đạo mâu
Cũng là chiến sỹ nào đâu khác gì!
Những chiến sỹ của từ bi

Của lòng nhân đạo chuyên đi giúp đời
Cứu chúng sinh khắp nơi nơi!"

(phỏng theo Soldiers Of Humanity
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reys)

---o0o---

40 - Con đường hầm

Bôn ba khắp nẻo xa gần
Dương Cai lẳng tử dưng chân chốn này
Thành người hầu cận tại đây
Cho viên chức nọ ở ngay trong vùng.
Tháng năm lần lượt xoay vòng
Một ngày chàng chột nổi lòng gian manh
Cùng người vợ chủ tư tình
Cả hai tội lỗi lao mình hố sâu
Chuyện dâm ô chẳng dài lâu
Bị người phát giác ra mau một ngày
Anh chàng lo lắng lắm thay
Sơ rằng viên chức ra tay trả thù
Nên tìm cách vôi diệt trừ
Giết chồng. Đoạt vợ. Chân chờ gì đâu!
Chàng đưa người vợ trốn mau
Cao bay, xa chạy bên nhau cận kề.
Cả hai sau đó chuyên nghề
Sống đời trộm cắp thâm thâm vô vàn.
Người đàn bà với thời gian
Lộ thêm tính xấu tham lam mọi bề
Khiến chàng ghê tởm khinh khi
Cuối cùng cương quyết bỏ đi một mình.

*

Lang thang đến một tỉnh thành
Chàng đi hành khất ở quanh chốn này
Nghĩ mình dĩ vãng đọa đày
Chót gây tội lỗi đêm ngày khó quên

Nên chàng mong thực hiện liền
Làm công việc thiện, hướng lên cõi lành!
Biết trên sườn núi đá xanh
Có con đường nọ uốn quanh vòng vèo
Rất nguy hiểm! Rất cheo leo!
Bà con qua lại sớm chiều kêu than
Kẻ thời chết! Người bị thương!
Dương Cai quyết chí đào đường xuyên ngang
Đường hầm đào chẳng dễ dàng
Núi cao, vách đá muôn vàn khó khăn,
Ban ngày chàng phải xin ăn
Ban đêm đào núi nhọc nhằn canh trâu.

*

Ba mươi năm thoáng trôi mau
Đường hầm đào đã khá sâu, khá dài
Đủ cao, đủ rộng cho người
Chừng hai năm nữa hầm thời thông thương.
Bỗng đâu một sáng tinh sương
Có tay kiếm thuật cao cường ghé qua,
Con trai viên chức thuở xưa
Tìm chàng để trả thù cha của mình.
Dương Cai thổ lộ tâm tình
Về đường chưa được hoàn thành tại đây:
"Khi đào xong chiếc hầm này
Mạng ta chẳng tiếc, dâng ngay cho người!".
Con trai viên chức nhận lời
Chờ xong công việc, thù thời tính sau.

*

Thêm nhiều ngày tháng trôi mau
Dương Cai tiếp tục trước sau cố đào,
Chàng trai chán nản biết bao
Ngồi không, rồi việc, dễ nào an tâm
Nên bèn trợ giúp đào hầm
Làm công việc thiện, dự phần tiếp tay.

Chàng trai nhẩm đếm từng ngày
Hai năm trời lại trôi ngay qua rồi
Hai năm làm việc giúp đời
Hai năm mài miệt cạnh nơi kẻ thù,
Lòng riêng kính phục vô bờ
Phục vì dũng chí và tư cách người.
Đường hầm giờ đã xong rồi
Bà con qua lại ngược xuôi an toàn.

*

Nắng vàng rực rỡ non ngàn
Hương từ bi tỏa thên thang núi đồi
Dương Cai hoan hỷ mỉm cười
Nhìn chàng trai trẻ mở lời ung dung:
"Hỡi chàng trai, chớ ngại ngừng
Đầu ta hãy chém, ta không muợn phiến,
Trả thù cha, thỏa tình riêng
Thân ta chẳng đáng sống thêm trên đời!"
Chàng trai nức nở nghẹn lời
Hai hàng nước mắt tuôn rơi đầm đìa:
"Thù xưa nay có sá chi!
Giờ con sao lại nỡ đi hại thầy!"

(phỏng theo The Tunnel
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

41 - Trong tay định mệnh

Ở bên nước Nhật thời xưa
Có ông võ tướng danh như sóng cồn,
Người ta kể chuyện về ông
Một lần quyết định tấn công kẻ thù
Tuy ông lực lượng kém thua
Đôi phương quân số coi như gấp mười
Nhưng ông tin sẽ thắng người
Tuy nhiên quân lính ông thời hồ nghi.

Trên đường lúc chuyển quân đi
Ông ra lệnh ghé đèn kia lễ thần
Ông tuyên bố cùng đám quân:
"Đèn thờ linh hiển, ta cần cầu xin
Sẽ gieo quẻ bằng đồng tiền
Đầu, đuôi hai mặt hiện lên tỏ tường
Mặt đầu: ta thắng đối phương,
Mặt đuôi xuất hiện là đường ta thua,
Đây là điềm báo từ xưa
Bàn tay định mệnh coi như an bài!"
Nói xong ông tướng khoan thai
Vào cầu nguyện trước tượng đài, lặng yên
Rồi quay ra đứng trước thềm
Nghiem trang gieo vãi đồng tiền thật mau
Mặt đầu xuất hiện! Nhiệm màu!
Toàn quân hăng hái cùng nhau reo hò,
Và rồi như nước vỡ bờ
Tấn công quân địch rất ư hào hùng
Dễ dàng đè bẹp đối phương
Dành mau chiến thắng! Coi thường gian nguy!

*

Sau lần thắng vẻ vang kia
Khi người hầu cận đứng kề một bên
Vừa vui vẻ cất tiếng lên:
"Thưa ngài sự thật hiển nhiên ở đời
Không ai có thể đổi đời
Bàn tay định mệnh tuyệt vời trước sau!"
Mỉm cười ông tướng lắc đầu
Trả lời: "Chẳng phải vậy đâu! Hãy nhìn!"
Ông moi ra một đồng tiền
Hình đầu khắc cả hai bên khác gì,
Hình đuôi đâu có thấy chi!"

(phỏng theo In The Hands Of Destiny
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

42 - Sát sinh

Trong thiền viện có một hôm
Thiền sư lên tiếng dạy môn đồ mình:
"Ai khuyên đừng có sát sinh
Và tha mạng sống sinh linh muôn loài
Lời khuyên này đúng tuyệt vời
Dù nơi súc vật, hay nơi côn trùng,
Bảo tồn đời sống nói chung
Nếu không giết hại, vô cùng quý thay!
Thế còn những kẻ quanh đây
Thời giờ giết hại hàng ngày thì sao?
Kẻ làm tài sản tiêu hao
Kẻ làm kinh tế lâm vào nguy vong
Chúng ta đừng dễ mềm lòng
Hạng người như vậy chớ hòng bỏ qua!
Lại còn kẻ dạy người ta
Chuyên môn thuyết giảng cao xa pháp màu
Nhưng mình lại chẳng tiên mau
Chẳng hề giác ngộ chút nào bản thân
Kẻ này làm chuyện nhẫn tâm
Giết cho Phật Giáo chết dần thì sao?"

(phỏng theo Killing
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

43 - Chế ngự con ma

Một cô vợ trẻ đẹp kia
Đang lâm bệnh nặng, sắp lìa trần gian
Nói cùng chồng rất nồng nàn:
"Mình ơi! Em thật vô vàn yêu anh
Phải xa nhau chẳng nữa đành
Anh đừng vội vã quên tình phu thê
Mà theo cô khác mãi mê,
Nếu anh phụ bạc em thề làm ma

Quay về quấy rối chẳng tha
Lời em trần trối nhớ mà nghe theo!"
Sau cơn bệnh rất ngặt nghèo
Buồn thay cô vợ thân yêu qua đời
Chồng thương vợ, chàng nhớ lời
Được chùng ba tháng lòng người đổi thay
Tìm chàng lại rộn rã ngay
Gặp cô gái lạ chuốc say rượu tình,
Yêu nhau chắt ngát trời xanh
Hứa hôn, chờ đợi kết thành lứa đôi.

*

Hứa hôn mới mấy ngày trời
Anh chồng tới đến tức thời thấy ma
Chập chờn một bóng hiện ra
Trách rằng lời hứa chàng ta quên rồi.
Con ma tài giỏi tuyệt vời
Kể ra vanh vách những lời ái ân
Giữa chàng và ả tình nhân,
Cả khi chàng tặng cô nàng quà chi
Con ma tả rõ từng li
Thêm từng chi tiết thâm thì nhỏ to
Khiến chàng mất ngủ, ốm o
Hoang mang đêm vắng, âu lo thân gầy,
Bà con thương hại chỉ bày:
"Tìm thiền sư nọ ở ngay gần làng
Thưa trình mọi chuyện rõ ràng
Nhờ thầy giúp đỡ xua tan nỗi phiền!"
Thêm nhiều dẫn vật triền miên
Anh chồng khốn khổ mới tìm thiền sư
Xin thầy mở rộng tâm từ
Giúp chàng thoát cảnh dây dưa đọa đày.

*

Thiền sư nghe chuyện, khẽ bày:
"Ma này là vợ trước đây đó mà,
Ma rành mọi việc gần xa
Mỗi khi con nói hay là làm chi

Cả khi con tặng quà gì,
Khó mà giấu giếm, ma kia biết liền!
Ma khôn ngoan thật vô biên
Hãy nên cảm phục! Chớ nên bực mình!
Lần sau ma có hiện hình
Con nên gây mỗi cảm tình, ngợi khen
Tạo lòng tin và làm quen,
Khen rằng ma rõ chuyện riêng con rồi
Ma tài tình! Ma tuyệt vời!
Nên con hứa trở lại đời độc thân
Hủy hôn ước với tình nhân
Nếu ma đoán đúng thêm lần chót đây!"

*

Anh chồng hăm hở nói ngay:
"Thưa con phải hỏi ma này câu chi?"
Thiền sư: "Nào khó khăn gì!
Con vợ một nắm đậu kia cho nhiều
Rồi hỏi ma chỉ một điều
Đoán xem tay nắm bao nhiêu hạt này?
Dễ gì mà đoán được đây!
Nếu ma thua cuộc, con hay biết liền
Ma là sản phẩm hảo huyền
Chỉ là ảo ảnh trong tiềm thức ta
Do mình tưởng tượng mà ra
Khi Tâm bừng sáng, hết ma quấy rầy!"

*

Đêm sau ma lại hiện ngay
Anh chồng theo đúng lời thầy hôm qua
Hết lòng ca tụng con ma
Rằng ma biết hết, thật là giỏi thay.
"Dĩ nhiên!" ma trả lời ngay
"Tôi đây cũng biết anh ngày hôm qua
Thăm thiền sư gần làng ta!"
Anh chồng làm bộ tỏ ra phục tài:

"Nếu người giỏi nhất trên đời
Hãy cho ta biết rằng nơi tay này
Nắm bao hạt đậu trong đây?"
Chập chòn bóng đó biến ngay tức thời
Chẳng còn ma để trả lời.

(phỏng theo The Subjugation Of A Ghost
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

44 - Học im lặng

Bốn người bạn thuở xa xưa
Môn sinh trường học trăm tư vùng này
Cùng nhau quán tưởng hàng ngày,
Một hôm cam kết từ nay thi tài
Giữ im lặng thật lâu dài
Bấy ngày không nói với ai câu nào.

*

Ngày đầu, tốt đẹp biết bao
Bốn người đều tập trung vào suy tư
Giữ cho im lặng như ru
Trăm tư, mặc tưởng ganh đua chuyến này
Nhưng khi gần hết một ngày
Màn đêm buông xuống, đó đây mờ dần
Đèn dầu bỗng chốc chập chòn
Lung linh bóng tối như vờn khắp nơi
Chợt đâu bỗng có một người
Nhịn không chịu nổi cảnh trời nhá nhem
Vội vàng cất tiếng kêu lên
Gọi người giúp việc châm thêm chút dầu
Khơi cho đèn sáng lên mau
Phá màn u ám, xua màu tối đen.
Người ngồi bên rất ngạc nhiên
Khi nghe tiếng nói nên liền nhắc ngay:
"Bạn ơi phải nhớ hôm nay

Giữ cho yên tĩnh, cả ngày lặng thinh!"
Giọng người thứ ba bất bình:
"Hai anh nói chuyện, quên mình thi đua
Thật ngu biết mấy cho vừa
Giữ cho thanh tịnh tâm tư chút nào!"
Giọng người thứ tư tự hào:
"Ba anh đều nói lao xao cả rồi
Thế là chỉ có riêng tôi
Là người không nói nửa lời mà thôi!"

(phỏng theo Learning To Be Silent
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

45 - Lãnh chúa đần độn

Có ông lãnh chúa vùng kia
Một hôm cho thuộc hạ đi triệu mời
Thỉnh hai vị khách tới chơi
Hai thiền sư nọ là người tiếng tăm.
Khi hai khách quý tới thăm
Chủ nhà chưa kịp nói năng câu nào
Một thiền sư đã ngọt ngào
Ngợi khen lãnh chúa với bao tốt lành:
"Ngài thời bản tính thông minh
Sẵn nhiều năng khiếu bẩm sinh học thiền!"
Thiền sư kia phản đối liền:
"Su huynh nói bậy! Chẳng nên thốt lời
Nịnh người đần độn phí lời
Ông ta có thể là người chỉ huy
Là ông lãnh chúa quyền uy
Nhưng ông chẳng biết chút chi về thiền!"
Chính vì nghe được lời trên
Mà ông lãnh chúa xây đền nguy nga
Không cho người đẹp lời hoa
Không cho người đã thiết tha nịnh mình
Mà xây cho vị chân tình
Cho thiền sư đã chê mình gắt gay

Tặng thiền viện cho vị này
Rồi xin thụ giáo, từ nay học thiền.

(phỏng theo The Blockhead Lord
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

46 - Cải hóa thật sự

Ông già quyết chí học thiền
Tu hành tinh tấn nơi miền phương xa
Đâu còn thiết đến cửa nhà
Nên trao người cháu đứng ra thay mình
Trông coi tài sản gia đình,
Nào ngờ người cháu lụy tình đam mê
Chạy theo dục vọng nào nề
Mê cô kỹ nữ, khen chê sá gì
Bạc tiền phung phí mãi đi
Khiến cho gia sản lâm nguy nặng nề,
Bà con khuyên nhủ mọi bề
Tiếc thay người cháu chẳng hề hồi tâm
Mọi người tìm cách cản ngăn
Báo ông chú rõ! Muôn phần lo âu!
Ông già thu xếp về mau
Mong thăm viếng cháu, quản đâu đường dài.

*

Nhiều năm không gặp mặt rồi,
Cháu mừng gặp chú sau thời cách xa
Nên mời ông ngủ lại nhà
Tỏ tình chú cháu thiết tha vững bền.
Ông ngồi thiền định suốt đêm
Sáng sau chuẩn bị để lên đường về
Ông bèn gọi cháu ngồi kề
Nhẹ nhàng lên tiếng: "Cháu nghe rõ này
Chú già rồi, bị run tay
Làm chi cũng thấy khó thay vô ngần
Cháu vui lòng cúi xuống gần

Buộc giùm dép chú dưới chân chặt vào!"
Cháu bèn buộc dép dễ sao
Sức trai, tay mạnh, chút nào khó đâu.
Ông già cảm tạ đôi câu
Rồi cầm tay cháu gật đầu nói thêm:
"Chú mong rằng cháu đừng quên
Đời người hư ảo, vũng bèn gì đâu
Thời gian lặng lẽ trôi mau
Tuổi già, sức yếu theo nhau tới gần
Cháu nên gìn giữ lấy thân!"
Nói xong ông chú bước lần ra đi.
Không hề nói một điều chi
Về lời thân quyến trách chê cháu mình,
Không đề cập chuyện gia đình
Chuyện cô kỹ nữ đa tình vương mang.

*

Thời gian trôi rất nhẹ nhàng
Kể từ ngày chú của chàng ra đi
Chàng trai thay đổi lạ kỳ
Chẳng còn phung phí mất đi bạc tiền

(phỏng theo True Reformation
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

47 - Phát đạt thật sự

Phú ông giàu có đầy kho
Nhờ thiền sư nọ viết cho một điều
Đề tiền bạc đề thêm nhiều
Đời đời phát đạt đúng theo ý mình
Thêm phú quý, thêm phồn vinh
Cha truyền, con nối thỏa tình ước mong.
Thiền sư lấy giấy viết xong
Mỉm cười trao lại phú ông tức thì
Trên tờ giấy chỉ thấy ghi:

"Thoạt tiên cha chết, xong thì đến con
Và rồi cháu chết sau cùng".
Đọc xong ông lão ùng ùng nổi sân:
"Tôi nhờ thầy, chỗ tình thân
Viết gì cho nhà cửa dần tốt thêm
Sao thầy nở giỡn? Chẳng nên!
Viết lời chết chóc nghe phiền muộn thay!".

*

Thiền sư vội giải thích ngay:
"Tôi nào có giỡn, tôi đây thật lòng,
Nếu con ông chết trước ông
Chắc ông buồn khổ tâm hồn tả tơi.
Nếu cháu ông lại qua đời
Trước con ông nữa: hai người khổ đau
Ông và con khổ cùng nhau
Cả hai chắc sẽ u sầu ngày đêm,
Bình tâm ông nghĩ thử xem
Gia đình nếu cứ luân phiên từng người
Cha, con rồi cháu qua đời
Trước sau lần lượt theo lời của tôi
Mới là điều tự nhiên thôi
Mới là phát đạt êm xuôi thật tình!"

(phỏng theo Real Prosperity
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

48 - Không làm, không ăn

Một thiền sư người Trung Hoa
Mặc dù đã tới tuổi già tám mươi
Nhưng luôn cùng đệ tử ngài
Chung lưng lao động miệt mài bên nhau
Từ công trước, tới sân sau
Trong vườn cắt cỏ, cạnh rào tía cây.
Cả đoàn đệ tử thương thầy

Tuổi già làm việc luôn tay nhọc nhằn,
Biết rằng dù có khuyên răn
Cũng đều vô ích, chẳng ăn thua gì
Thầy nào chịu nghỉ ngơi chi
Âm thầm đệ tử nghĩ suy, cùng bàn
Muốn cho thầy được thanh nhàn
Thời bao dụng cụ hãy mang giấu liền.

*

Nào ngờ thầy lại muôn phiền
Ngay ngày hôm đó thầy bèn bỏ ăn
Ba ngày liên tiếp ngậm tằm
Không màng ăn uống, chẳng cần nói năng
Họp nhau đệ tử đoán rằng:
"Chắc thầy tỏ ý không bằng lòng đây
Trả đồ làm việc cho thầy
Là thầy vui vẻ lại ngay chứ gì!"
Quả nhiên khi trả đồ kia
Ngay ngày hôm đó thầy thì vui thay
Vớ bao dụng cụ trong tay
Thầy bèn lao động hăng say chẳng ngờ
Rồi ăn uống lại như xưa
Đến khi chiều tối tới giờ rảnh rang
Thiền sư mới dạy lời vàng:
"Các con phải nhớ không làm, không ăn!"

(phỏng theo No Work, No Food
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

49 - Tri âm, tri kỷ

Ngày xưa ở nước Trung Hoa
Có hai người bạn rất là thân nhau
Một người tài nghệ hàng đầu
Chơi đàn điêu luyện ai đâu sánh cùng,
Một người có khiếu lạ lùng

Nghe đàn sành điệu đã từng nổi danh.
Khi đàn vừa trôi âm thanh
Người chơi ý muốn tả tình núi cao
Tiếng đàn vươn khúc thanh tao
Đưa hồn nhân thế nhập vào cõi tiên,
Người nghe đàn nhận ra liền
Mơ màng lên tiếng: "Đây miền thâm sơn
Thiên nhiên ẩn hiện chập chờn
Sương giăng núi bạc, mây vờn đỉnh cao".
Khi đàn đưa tiếng rì rào
Người chơi gảy khúc sóng trào, nước tuôn
Muôn cung bậc giục cơn buồn
Gợi hồn non nước, khơi nguồn tâm tư,
Người nghe khẽ nói như mơ:
"Tưởng chừng tiếng suối lững lờ vây quanh
Như dòng nước chảy qua ghềnh
Điệu ru lai láng, mạch tình chơi vơi".

*

"Sinh, già, bệnh, tử" dòng đời
Người nghe đàn bỗng một thời ốm đau
Giã từ trần thế còn đâu
Cuộc chơi cõi tạm nhuộm màu biệt ly,
Người chơi đàn chẳng thiết chi
Dây đàn bèn cắt đứt đi ngay rồi
Tiếng đàn từ đó im hơi
Bạn vàng khuất bóng ai người biết nghe!
Dây đàn khi cắt đứt đi
Tượng trung tình bạn khắc ghi muôn đời
Tri âm, tri kỷ tuyệt vời
Dân gian truyền tụng muôn lời đẹp thay!

(phỏng theo True Friends
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

50 - Đến thời phải chết

Ngài giờ là một thiền sư
Thông minh từ thuở xa xưa hơn người,
Học thiền trong buổi thiếu thời
Ngài là cậu nhỏ sống đời thiền sinh
Suốt ngày chăm chỉ học hành
Giúp thầy công việc loanh quanh trong nhà.

*

Ông thầy có cái tách trà
Hiêm hoi, đồ cổ thật là quý thay
Một hôm cậu nhỏ lỡ tay
Đánh rơi tách quý, bẻ ngay còn gì
Lòng đang bối rối kể chi
Chợt nghe tiếng bước thầy đi đến gần,
Khôn ngoan, lanh trí vô ngần
Cậu gom mảnh vỡ vôi vàng giấu đi,
Khi thầy đến nào thấy gì
Nào đâu hay biết tách kia vỡ rồi.

*

Cậu thiền sinh vội úm lời:
"Mọi người đều phải lia đời tránh đâu
Xin thầy cho biết tại sao?"
Thầy bèn giảng giải: "Ai nào thoát ra
Đã sinh trong cõi người ta
Sống lâu rồi chết, đó là tự nhiên!"
Cậu thiền sinh vội cười duyên
Tay đưa tách vỡ, miệng liền thưa ngay:
"Lời thầy dạy chí lý thay
Đến thời phải chết, tách này thoát đâu!"

(phỏng theo Time To Die
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

51 - Đối thoại thiền

Thiền sư thường huấn luyện trò
Tự mình diễn tả ý cho rõ ràng.
Có hai thiền viện trong làng
Mỗi nơi đều có một chàng thiền sinh
Vừa trai trẻ, vừa khôn lanh
Theo thầy hầu cận, học hành từ lâu.

*

Một chàng mỗi sáng mua rau
Thường hay vội vã qua mau đường này,
Chàng hàng xóm gặp hỏi ngay:
"Thật duyên hội ngộ! Hôm nay đẹp trời!
Bạn đi đâu đấy bạn ơi?"
Chàng mua rau vội trả lời vui sao:
"Tôi đi bất cứ nơi nào
Mà chân tôi đặt bước vào đây thôi!"
Chàng kia nghe nói vậy rồi
Miệng thời nín lặng, lòng thời nghĩ suy
Về nhờ thầy giúp cứu nguy
Mách lời đối đáp câu chi hơn người.
Thầy bèn hóm hỉnh mớm lời:
"Sáng mai con cứ hỏi người bạn con
Một câu y hết hỏi hôm
Bạn con nếu trả lời không khác gì
Con bèn hỏi tiếp: 'Vậy thì
Nếu chân không có, bạn đi đâu nào?'
Bạn con chắc sẽ điên đầu
Hết đường đối đáp, hết câu trả lời."

*

Hôm sau vừa rạng mặt trời
Hai thiền sinh lại gặp nơi đường này
Chàng vừa học được lời thầy

Bèn lên tiếng hỏi: "Hôm nay đẹp trời
Bạn đi đâu đấy bạn ơi?"
Chàng mua rau vội trả lời vui sao:
"Tôi đi bất cứ nơi nào
Gió kia dìu bước tôi vào bạn ơi!"
Chàng kia nghe nói vậy rồi
Trong lòng lại bị rối bời nghĩ suy
Chàng về kể lại thầy nghe
Phen này thất bại, hơn chi được người.
Ông thầy tiếp tục mớm lời
Lần này hỏi bạn: "Nếu trời lặng yên
Bốn bề chẳng nổi gió lên
Bạn đi sao được, có phiền hay không?"

*

Hôm sau vừa rạng vùng hồng
Chàng thiền sinh được khai thông ngọn ngành
Được thầy chỉ dạy tận tình
Đón đường chờ gặp bạn mình đi ngang,
Lần thứ ba gặp bạn vàng
Chàng bèn lên tiếng hỏi han đôi lời:
"Bạn đi đâu đấy bạn ơi?"
Chàng mua rau bỗng thanh thoi nói rằng:
"Hôm nay nắng đẹp hanh vàng
Tôi đang đi tới chợ làng mua rau!"

(phỏng theo Zen Dialogue
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

52 - Đạo mát nửa đêm

Thiền sư hướng dẫn học thiền
Bao nhiêu đệ tử khắp miền về đây
Một anh chàng trong nhóm này
Đêm thường lén dậy chuồn ngay ra ngoài
Vượt tường xuống phố dạo chơi

Lang thang khắp nẻo dưới trời thông dong.
Một đêm đi kiểm soát phòng
Thiền sư thấy một giường không có người
Vắng đi một đệ tử rồi
Nhìn quanh sư thấy ở nơi sát tường
Ghế cao kia để sẵn sàng
Giúp người đệ tử dễ dàng leo qua,
Sư bèn dời chiếc ghế ra
Tự mình đứng thế vào, và lặng yên.

*

Sau khi thỏa thích chơi đêm
Anh chàng quay trở về thiền viện ngay
Trèo tường xuống phía ghế này
Nào hay sư đã đứng thay đó rồi,
Trèo đầu thầy nhảy xuống thôi
Xuống xong mới biết! Chao ơi! Muộn phiền!
Thế là lộ việc đi đêm
Nên vừa hoảng sợ, lại thêm bẽ bàng.
Thiền sư khẽ nói dịu dàng:
"Sáng nay lạnh lắm, sương giăng ngoài trời
Giữ gìn cho ấm thân người
Kéo mà cảm lạnh! Nhớ lời nghe con!"
Vùng dương vừa ló đầu non
Anh chàng từ đó chẳng còn đi đêm.

(phỏng theo Midnight Excursion
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

53 - Dạy điều tối cao

Người xưa ở Nhật đi đêm
Bà con qua lại thường đem đèn lồng
Đèn dùng tre nửa làm khung
Dán ngoài giấy bóng, gắn trong đèn cây.
Có chàng mù nọ đêm nay

Đến thăm viếng bạn lâu ngày xa nhau
Hàn huyền tâm sự dài lâu
Khi về thăm tối bạn đâu yên lòng
Tặng chàng mù chiếc đèn lồng
Sẵn sàng nến thấp bên trong soi đường,
Chàng mù từ chối cười vang:
"Đèn này tôi chẳng cần mang làm gì
Vớ tôi sáng, tối khác chi
Cả đời chỉ thấy bốn bề màu đen!"
Bạn chàng bèn nói: "Đi đêm
Dù cho anh chẳng cần đèn để soi
Nhưng bà con lúc tối trời
Khi anh qua lại ai người thấy đâu
Thế là sẽ đụng lẫn nhau
Đèn lồng đây hãy cầm mau mà về!"
Lời nghe hợp lý mọi bề
Chàng mù từ tạ, ra đi an lòng
Trong tay cầm chiếc đèn lồng
Nghĩ thầm dù tối mịt mùng sá chi.
Nào ngờ tới khúc quanh kia
Đụng vào kẻ lạ lâm li đi ngang
Chàng mù lên giọng oang oang:
"Hãy coi chừng chứ các ông các bà!
Sao mà chẳng thấy đèn ta
Đèn lồng thấp nên sáng lòà đây thôi!"
Chợt nghe kẻ lạ cả cười:
"Đèn anh bạn tắt ngóm rồi còn đâu!"

(phỏng theo Teaching The Ultimate
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

54 - Không vương mắc

Trong ngôi thiền viện thuở xưa
Đứng đâu là một thiền sư lâu đời
Lìa trần tuổi chín mươi hai
Danh ngài viện chủ khó ai sánh cùng,

Ngài gìn giữ để không vương
Không hề mắc chuyện tầm thường thế nhân.

*

Thuở xa xưa đã có lần
Đóng vai khát sĩ lê chân đường đời
Lúc ngài mới tuổi hai mươi
Bất ngờ gặp gỡ một người không quen
Người này hút thuốc liên miên
Lúc cùng xuống núi dừng bên mé rừng
Nghỉ chân dưới một gốc tùng
Người kia mời thuốc, ngài ưng thuận liền
"Hút khi đói thật thần tiên
Thuốc đưa người hút vào miền mộng mơ
Thật là thích thú vô bờ!"
Ngài đưa nhận xét khi vừa hút xong.
Thấy ngài hoan hỉ trong lòng
Khách kia tặng lại điếu, cùng thuốc dư
Nhận rồi đến lúc già từ,
Ra đi ngài chợt suy tư ngại ngùng:
"Khói này quyến rũ vô cùng
Nhưng ta phải quyết chí ngừng lại thôi
Trước khi quá muộn mất rồi
Vì gây trở ngại cho ai tu thiền!"
Để về sau khỏi muộn phiền
Thuốc và ống điếu ngài liền vứt ngay.

*

Hai mươi ba tuổi! Giỏi thay!
Ngài chuyên nghiên cứu mê say hàng giờ
Vũ trụ quan rất sâu xa
Đó là Kinh Dịch thật là cao thâm.
Mùa Đông tới, lạnh vô ngần
Ngài cần áo ấm, không chần chờ chi
Viết thư nhờ khách mang đi
Gửi cho thầy cũ ở quê xa vời

Quê xưa gần cách trùng khơi
Xin thầy giúp đỡ qua thời lạnh căm.
Ngài nôn nóng, ngài băn khoăn
Mùa Đông sắp hết, biệt tăm tin thầy,
Áo đâu không thấy về đây
Khiến ngài trông ngóng bao ngày uổng công.
Xem thư mình có lạc không
Nhờ vào Kinh Dịch ngài mong tỏ tường
Quê gieo kết quả rõ ràng:
"Khách quên trao bức thư mang theo rồi!"
Thời gian sau chợt có người
Mang thư thầy gửi tới nơi thăm ngài
Thư thầy chỉ hỏi thăm thôi
Còn như áo ấm thầy thời không hay
Thầy đâu biết đến chuyện này
Quê gieo Kinh Dịch trước đây đúng rồi!
Lần này ngài nghĩ: "Chao ơi!
Nếu mà mọi việc trên đời xảy ra
Ta dùng Kinh Dịch đoán ra
Tu thiên ta sẽ lo là mất thôi
Thật là tai hại quá trời!"
Nghĩ xong ngài quyết buông trôi môn này
Dù cho Kinh Dịch rất hay
Ngài không dùng nữa! Dứt ngay! Chẳng màng!

*

Tuổi hai mươi tám vừa sang
Ngài chuyên tâm học vững vàng thơ, văn
Thêm môn thư họa tuyệt luân
Nhìn xa phượng múa, nhìn gần rồng bay
Tay tiên điêu luyện lắm thay
Khiến cho thầy dạy môn này ngợi ca.
Lần này ngài nghĩ: "Thân ta
Văn thơ vương lụy tuy là nổi danh
Nhưng nên ngưng lại cho nhanh
Kéo thành thi sỹ, không thành thiên sư!"
Thế là ngài bỏ làm thơ
Quyết không vương mắc vẫn vợ chuyện đời.

(phỏng theo Non-Attachment
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

55 - Thiền viện yên lặng

Ngài là một vị thiền sư
Chỉ còn một mắt, bị hư một rồi
Nhưng ngài giác ngộ rạng ngời
Dạy hàng đệ tử ở nơi chùa này.
Suốt cả đêm, lẫn cả ngày
Chùa im lặng lẽ, gió bay thì ào
Không hề nghe tiếng động nào
Và ngay cả tiếng kinh cầu trang nghiêm
Ngài ra lệnh bãi bỏ liền,
Bao nhiêu đệ tử chuyên thiền mà thôi.
Khi ngài từ giả cõi đời
Bà già hàng xóm cạnh ngôi chùa ngài
Nghe chuông vang tiếng hiên ngoài
Và câu kinh tụng ngân dài khắp nơi,
Đoán ra ngay, bà thốt lời:
"Thế là thầy khuất núi rồi còn đâu!"

(phỏng theo The Silent Temple
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

---o0o---

56 - Thiền của Phật

Đây lời Phật dạy lâu rồi:
"Ta xem chức tước, thứ ngôi trên đời
Của hàng vua chúa mọi thời
Hay là của kẻ khắp nơi cầm quyền
Chỉ như hạt bụi vương thêm;
Ta coi kho báu nhỏ nhen tầm thường
Dù châu ngọc hay bạc vàng

Chỉ như sỏi đá bên đường khác chi;
Còn lụa là với xiêm y
Dù cho quý giá khác gì giẻ lau;

*

"Ta nhìn ra được từ lâu
Hằng hà thế giới nhiệm màu quanh đây
Trong bao la vũ trụ này
Chỉ như những hạt chứa đầy trái cây;
Hồ kia rộng lớn vậy thay
Nổi danh nước Ấn đứng ngay hàng đầu
So ra cũng tựa giọt dầu
Li ti nhỏ bé trên đầu bàn chân;
Mọi điều giáo lý dương trần
Đều là hư huyền, muôn phần giả thối
Tựa trò ảo thuật tay người;
Ta xem quan niệm tuyệt vời cao siêu
Về nguồn giải thoát sớm chiều
Như là gắm vóc có thêu chỉ vàng
Trong cơn mộng giữa đêm trường;
Ta coi thánh đạo, con đường sáng tươi
Dưới chân bậc giác ngộ rồi
Như hoa hiện hiện trong đôi mắt người;

*

"Nhận ra thiên định cao vời
Như là cột trụ của nơi non ngàn;
Và còn như cội Niết Bàn
Tựa cơn ác mộng miên man giữa ngày;
Những lời phán đoán lâu nay
Về điều sai đúng, dở hay ở đời
Như rồng uốn lượn buông lời
Nhịp cùng vũ khúc theo trời nắng mưa;
Lòng tin tăng giảm từ xưa
Coi như vết tích bốn mùa còn vương!"

(phỏng theo Buddha's Zen
trong tập truyện văn xuôi 101 ZEN STORIES
của Nyogen Senzaki và Paul Reps)

- * Sách ấn tống để biếu, không bán.
- * Tác giả không giữ bản quyền.
- * Hoan nghênh tái bản
hoặc phổ biến dưới bất kỳ hình thức nào khác.
- *

Địa chỉ liên lạc:
Tâm Minh Ngô Tăng Giao
45481 Caboose Terrace
Sterling - VA 20166 - USA
E-mail: giaongo@msn.com

---o0o---
Hết